

УДК 81'38 : 821.161.2.09
№ державної реєстрації 0119U101836

Міністерство освіти і науки України

Херсонський державний університет

вул. Шевченка, 14, м. Івано-Франківськ, 76000. Тел. +380963102636;
e-mail: office@ksu.ks.ua; <http://www.kspu.edu>

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Херсонського
державного університету

Олександр

СПИВАКОВСЬКИЙ

22 квітня 2025 року

ЗВІТ

**З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ
ПОЕТИКА ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ
(заключний)**

Перший проректор
доктор педагогічних наук, професор

Керівник НДР
кандидат філологічних наук, доцент

С.А. Омельчук

І.В. Немченко

Івано-Франківськ – Херсон

2024

СПИСОК ВИКОНАВЦІВ

Немченко І.В.

керівник НДР, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики

Бондаренко Л.Г.

кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри української і слов'янської філології та журналістики

Демченко А.В.

кандидатка філологічних наук, завідувачка кафедри української літератури, доцентка, керівниця НДР до 2020 р.

Чухонцева Н.Д.

кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української і слов'янської філології та журналістики, виконавиця НДР до 2020 р.

Корівчак Л.Д.

кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української літератури, виконавиця НДР протягом 2019 р.

Цепкало Т.О.

кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української і слов'янської філології та журналістики, виконавиця НДР до 2021 р.

Галаган В.В.

старша викладачка кафедри української і слов'янської філології та журналістики, виконавиця НДР до 2021 р.

Чаура Н.С.

викладачка кафедри української і слов'янської філології та журналістики, виконавиця НДР до 2021 р.

АНОТАЦІЯ

Науково-дослідна робота присвячена дослідженню поетики художніх текстів із доробку українських та світових авторів. Виконавцями ініціативної НДР визначено шляхи поетологічного аналізу конкретних творів вітчизняної та зарубіжної літератури різних періодів, напрямів і течій, окреслено характерні риси ідіостилів письменників минулого та сучасності. У період від 22.05.2019 по 22.05.2024 року колективом виконавців організовано та проведено низку наукових заходів, зокрема: конференцій – Всеукраїнську студентську науково-практичну інтернет-конференцію «Неоміфологізм в українській та зарубіжній літературах» (2019); II Міжнародну науково-практичну конференцію «Філологія та лінгводидактика в умовах євроінтеграції: сьогодення і перспективи» (2020), I регіональну наукову конференцію “Микола Василенко і процес відродження української культури та державності” (2019); II регіональну наукову конференцію “Микола Василенко і процес відродження української культури та державності” (2020); III регіональну наукову конференцію «Микола Василенко і процес відродження української культури та державності» (2021); Міжнародну науково-практичну конференцію «Пріоритетні напрями філологічних, лінгводидактичних і соціальнокомунікаційних досліджень” (2022), III Міжнародну науково-практичну конференцію «Лінгвістичні обрії XXI сторіччя» (2023), ряд круглих столів, презентацій, семінарів.

Різноманітні дослідження поетики художніх текстів відображені у наукових публікаціях виконавців (загальна кількість з теми – 95, з яких 2 – розділи колективних монографій, 1 – стаття у виданнях, що індексуються у Scopus та Web of Science, 7 – статті у фахових виданнях, 21 – статті в зарубіжних виданнях, 34 – тез доповідей).

The research work is devoted to the study of the poetics of the artistic texts from the collections of the Ukrainian and world authors. The performers of the theme of initiative determined the ways of poetic analysis of the concrete works of the native and foreign literature of the various periods and the literary schools and the streams and revealed the typical traits of the ancient and modern writers. The team of performers organized and conducted a number of scientific events during 22.05.2019 – 22.05.2024, in particular: conferences – All-Ukrainian Student Scientific and Practical Internet-Conference «New Mythologism in Ukrainian and foreign literatures» (2019); II International Scientific and Practical Conference «Philology and Linguodidactics in the Context of European Integration: Present and Prospects» (2020); I regional Scientific Conference «Mykola Vasylenko and proses of the revival of the Ukrainian culture and political system» (2019); II regional Scientific Conference «Mykola Vasylenko and proses of the revival of the Ukrainian culture and political system» (2020); III regional Scientific Conference «Mykola Vasylenko and proses of the revival of the Ukrainian culture and political system» (2021); International Scientific and Practical Conference «Priority Directions of Philological and Linguodidactic and Social and Communicative Research» (2022); III International Scientific and Practical Conference «Linguistic horizons of the XX century» (2023); round tables, presentations, seminars.

The diverse studies of the poetics of the artistic texts are reflected in the scientific publications of the project participants (total number of publications – 95, of which 2 – chapters of collective monographs, 1 – article in publications indexed in Scopus and Web of Science, 7 – articles in professional publications, 21 – articles in foreign publications, 34 – abstracts).

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ 1. Аналіз сучасних науково-теоретичних досліджень із проблем поетики художнього тексту	9
1.1. Сучасні підходи до осягнення поетики літературного тексту	9
1.2. Дослідження жанрово-стильових та сюжетно-композиційних аспектів поетики тексту	20
1.3. Особливості осмислення міфопоетики української літератури періодів модернізму та постмодернізму	24
1.4. Сучасні тенденції в царині методики вивчення художнього тексту в закладах вищої освіти	28
Список використаних джерел до першого розділу	33
Розділ 2. Актуальні питання поетологічного аналізу художніх творів	36
2.1. Дослідження наративного формату літературного твору	36
2.2. Поетика віртуальної української літератури	38
2.3. Актуальні проблеми осягнення поетики творів української діаспори	41
2.4. Дослідження поетики текстів письменників Херсонщини	46
Список використаних джерел до другого розділу	52
Висновки	55
Додаток А Перелік наукових праць із теми виконавців НДР	57

ВСТУП

До ключових проблем сучасного літературознавства належить дослідження поетики художніх текстів. Сам термін «поетика» в ході розвитку письменства від давнини до сучасності зазнавав змін: від загального вчення про художню літературу й до нормативних питань щодо опису художньої форми, особливостей поетичного мовлення.

Мета НДР – шляхом аналізу поетики конкретних текстів повніше окреслити парадигми художнього світу української та світової літератури різних періодів, напрямів і течій, характерні риси ідіостилу письменників.

Об’єкт НДР – твори українського та світового красного письменства класичного та сучасного періодів.

Предмет НДР – поетика художніх текстів із доробку давніх і модерних письменників України та зарубіжжя.

Завдання:

- вивчення теоретичних проблем поетології літературного тексту;
- дослідження жанрово-стильових та сюжетно-композиційних аспектів поетики;
- розгляд проблем міфопоетики української літератури періодів модернізму та постмодернізму;
- розгляд методики вивчення художнього тексту в закладах вищої освіти;
- дослідження наративного формату літературного твору;
- аналіз поетики віртуальної української літератури;
- аналіз художніх світів письменників Херсонщини та діаспори;

Методологічну і теоретичну основу дослідження становлять праці літературознавців різних генерацій із питань поетики художніх текстів (В. Агеєва, О. Бондарева, О. Гнідан, Л. Голомб, Г. Грабович, Т. Гундорова, І. Денисюк, В. Державин, І. Дзюба, М. Жулинський, Н. Заверталюк, Н. Зборовська, М. Зимомря, Г. Сивокінь, П. Іванишин, М. Ільницький,

І. Качуровський, С. Квіт, Г. Клочек, П. Кононенко, В. Марко, С. Михида, О. Мишанич, Л. Мороз, Л. Тарнашинська, Л. Новиченко, П. Орлик, М. Павлишин, В. Панченко, Ф. Погребенник, А. Погрібний, В. Поліщук, Я. Поліщук, В. Просалова, М. Ревакович, Л. Ромащенко, Т. Салига, Г. Сивокінь, О. Турган, П. Хропко, Л. Чернова, Г. Штонь, В. Яременко, М. Яценко та ін.).

Дослідження проводиться на різноманітному матеріалі, багатоаспектно, із застосуванням сучасних методів. Науково-дослідна робота заснована на **загальнонауковій методиці аналізу, синтезу, спостереження, добору та систематизації матеріалу**. У ній застосовано елементи таких **методів: культурно-історичного** (допомагає висвітлити особливості відтворення письменниками через поетикальні засоби рис українського національного характеру на тлі викликів епохи), **герменевтичного** (пропонує вільну і відкриту інтерпретацію текстів, залишаючи перспективу для нових витлумачень), **естетичного** (забезпечує розгляд доробку митця як літературно-мистецького феномену), **інтертекстуального** (звертається увага на зв'язки між текстами письменника та вітчизняною й зарубіжною літературною та фольклорною традицією), **міфопоетичного** (простежується феномен неоміфологізму в текстах українських та зарубіжних письменників), **системного** (дотримується єдності змісту і форми аналізованого твору), **генологічного** (забезпечує можливість глибокого проникнення в сферу жанрового бачення письменника), **біографічного** (визначається міра присутності авторського «я» в текстах, у доборі образотворчого матеріалу), **психоаналітичного** (досліджуються проблеми психологізму творчості митця), **інтермедіального** (співідносяться елементи поезики літературного тексту та музики й живопису), **порівняльно-типологічного підходу** (зіставляються риси поезики письменників різних часів і народів), **постколоніальних студій** (співставляються національний та імперський дискурси), **феміністичної критики** (окреслюються особливості жіночого

простору в літературі, співставляються з прикметами маскулінного дискурсу) тощо.

Практична цінність роботи: її результати можуть бути використані в подальших дослідженнях поетики художніх текстів, впроваджені при викладанні української та зарубіжної літератури у середній школі, в розробці навчальних посібників і підручників, у навчальному процесі вищих закладів освіти, зокрема під час викладання курсів «Історія української літератури», «Література української діаспори», «Література та літературна критика української діаспори», «Методика викладання української літератури», «Жанри віртуальної літератури», «Напрями сучасного літературознавства», «Міфологічні та неоміфологічні школи в літературознавстві», «Історія української драматургії», «Українська літературна критика», «Наративний дискурс української літератури», «Фольклор і дитяча література», «Вступ до спеціальності», «Теорія літератури»; під час написання курсових робіт та кваліфікаційних проєктів здобувачів вищої освіти. Практична цінність одержаних результатів полягає й у збагаченні уявлень нашого сучасника про розмаїття і високий художній рівень материкової та діаспорної літератури, їх тісний взаємозв'язок та органічне входження в світовий мистецький процес.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІЗ ПРОБЛЕМ ПОЕТИКИ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

1.1. Сучасні підходи до осягнення поетики літературного тексту

Проблеми поетики художнього тексту хвилювали дослідників різних епох і генерацій. Враховуючи досвід і наукові бачення античних мислителів – Арістотеля («Про поетичне мистецтво») й Горация («Послання до Пізонів»), діячів доби Середньовіччя та часів Відродження – М.-Д. Віді («Поетичне мистецтво»), Ю.-Ц. Скалігера («Поетика» – «*Poetices libri septem*»), Я. Понтана («Три книги настанов Якова Понтана із чину Ісуса» – «*Jacobi Pontani de societate Jesu Poeticarum Institutionum libri tres*»), класицизму – О. Донаті («Мистецтво поетичне або три книги настанов поетичного мистецтва» – «*Ars poetica, sive Institutionum artis poeticae libri tres*»), Я. Масена («Школа зв'язного красномовства» – «*Palaestra eloquentiae ligatae*»), Р.-П. Мартіно ду Цигна («Про поетичне мистецтво дві книги» – «*De arte poetica libri duo*»), Г.-Й. Васія («Три книги поетичних настанов» – «*Poeticarum Institutionum libri tres*»), Н. Буало («Мистецтво поетичне»), Б. Грасіана («Дотепність, або Мистецтво вишуканого розуму»), Е. Тезауро («Підзорна труба Арістотеля»), бароко – М. Довгалецького («Сад поетичний»), Ф. Прокоповича («Поетика»), Г. Сломинського («Мистецька поетика»), Г. Кониського («Практична поетика»), представники класичних і новітніх шкіл у літературознавстві (міфологічна, біографічна, філологічна, історико-порівняльна, культурно-історична, психологічна, психоаналітична, феноменологічна, соціологічна, структуральна, постструктуралістська, формалістична, постколоніальна, феміністична тощо) вносили свою частку в розробку питань поетики літературних творів. Сучасні літературознавці В. Агеєва, І. Андрусак, Є. Баран, Ю. Барабаш, Т. Бовсунівська, О. Бондарева, Г. Грабович, Т. Гундорова, І. Дзюба, М. Жулинський, Н. Заверталюк, Н. Зборовська, М. Зимомря, П. Іванишин, М. Ільницький, Г. Клочек,

Л. Левчук, В. Марко, С. Михида, О. Мишанич, Л. Мороз, М. Наєнко, В. Неборак, Л. Тарнашинська, М. Павлишин, В. Панченко, В. Погребенник, В. Поліщук, В. Просалова, С. Процюк, М. Ревакович, Л. Ромащенко, Т. Салига, Т. Свербілова, Е. Соловей, О. Турган, П. Хропко, Л. Чернова, Г. Штонь, В. Яременко, М. Яценко та інші пропонують найрізноманітніші підходи до осягнення поетики літературного тексту.

Так, Н. Зборовська як авторка праць «Психоаналіз і літературознавство» (2003), «Код української літератури» (2006) простежує еволюцію національного характеру в літературі, пропонує емоційно-інтуїтивний аналіз історії українського письменства, моделює психоісторію новітньої української літератури від поеми “Енеїда” І. Котляревського до зразків постмодернізму (цикли класичний, модерний і постмодерний), звертаючи увагу на прикмети поетики таких авторів, як І. Котляревський, Т. Шевченко, Марко Вовчок, П. Куліш, Панас Мирний, І. Франко, Леся Українка, О. Кобилянська, В. Винниченко, М. Хвильовий, В. Підмогильний, Т. Осьмачка, П. Тичина, В. Сосюра, О. Гончар, О. Довженко та ін. Вона розглядає становлення і розвиток класичного психоаналізу як дослідження сфери неусвідомленого, формування різних версій постфройдизму як нових тлумачень феномену неусвідомленого, а також вплив фройдизму та постфройдизму на модерністську мистецьку практику й авангардну літературну теорію XX ст. — сюрреалізм, нетрадиційну герменевтику, структуралізм, постструктуралізм, феміністичну літературну критику [5]. Широко використовувала набутки сучасних літературознавчих прямувань Н. Шумило, наприклад, у монографії «Під знаком національної самобутності: українська художня проза і літературна критика кінця XIX – початку XX ст.» (2003) [23].

1. Виконавці теми «Поетика художнього тексту» Л. Бондаренко, В. Галаган, А. Демченко, Л. Корівчак, І. Немченко, Т. Цепкало, Н. Чаура, Н. Чухонцева у своїх дослідженнях заглиблювались у творчі лабораторії

письменників України та зарубіжжя, проводили численні паралелі між їхніми художніми світами, приділяючи увагу поетиці текстів. Серед досліджень у царині компаративістики:

2. 1. Бахтіарова Т. В. Специфіка інтриги у романах «Жертва забутого майстра» Євгенії Кононенко та «Код да Вінчі» Дена Брауна. *Молодий учений: науковий журнал*. № 4.2 (68.2) квітень 2019. С.9-13.

3. 2.Бондаренко Л. Г. Принцип життєвої правди у романах Івана Багряного «Сад Гетсиманський» та Юрія Домбровського «Факультет непотрібних речей». *Людина в мовному просторі: історична спадщина, проблеми, перспективи розвитку: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Бердянськ, 12 травня 2020 р.)* [Електронний ресурс] / упоряд.: В. В. Богдан, Б. А. Салюк, А. М. Сердюк. Бердянськ: БДПУ, 2020. С. 203-206.

3. Демченко А. В. Беккетівські мотиви у драмах Неди Нежданої: в очікуванні Годо. *X Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht Діалог мов – діалог культур. Україна і світ X Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики.*

Німеччина, м. Мюнхен, 24-27 жовтня 2019 р. Дортмунд, 2020. С.318-325.

4.Немченко І. В. Коста Хетагуров і Павло Тичина. “Люблю я цілий світ...”: художньо-публіцистичний альманах, присвячений 160-річчю від дня народження Коста Хетагурова. Херсон: Айлант, 2019. С.69-81.

4. 5.Немченко І. В. Світ античності в художній інтерпретації Миколи Лазорського. *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2024. № 35. С.280-288.

5. 6. Немченко І. В. Сонети Валерія Кулика і європейська традиція жанру. *Матеріали Міжнародної наукової конференції “Україна та цінності Європи: культура, політика, освіта”*: Острого, 5 червня 2020 р. Острого, 2020. С.113-116.

6. 7. Чаура Н. С. Формати літературних часописів Польщі та України (на прикладі видань «Кур'єр Кривбасу» та «Kwartalnik Artystyczny». *Зб.наук.праць II міжнар. наук.-практ. конф. Херсон, 19-20 травня 2020 р.* Херсон, 2020. С. 211-216.

8. Чухонцева Н. Д. Культурологічні та психологічні дискурси у романах «Ім'я рози» Умберто Еко «Тіні Зникомі» Валерія Шевчука. *X Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht* Діалог мов – діалог культур. Україна і світ *X Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики.* Німеччина, м. Мюнхен, 24-27 жовтня 2019 р. Дортмунд, 2020. С.472-479.

7. 9.Чухонцева Н. Д. Культурософські дискурси у романах «Празький цвинтар» Умберто Еко і «Магнат» Галини Пагутяк. *Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2019. С. 409-421.*

8. До засад структурної поетики апелює в своїх дослідженнях Л. Бондаренко. Наприклад, це реалізується в її студії «Використання здобутків структуралізму під час вивчення творів детективного жанру у закладах вищої освіти» (*Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями філологічних, лінгводидактичних і соціальнокомунікаційних досліджень» (1-2 грудня 2022 року)* [редактори-упорядники С. Климович, В. Олексенко]. Херсон, 2022. С. 82-86).

9. Як відзначає М. Насенко: «...Що таке форма? Чи тільки мова. Що є головним інструментом літератора? Чи стиль, що є обов'язковою власністю істинного письменника? Чи, зрештою, тропіка, метрика та інші атрибути віршування? А композиція твору, сюжет його, система персонажів і навіть розділові знаки?.. Все це і багато чого іншого в художньому творі є його

формою. У творі нема нічого, що б не було формою» [15, с.156].

Пильну увагу до форми тексту, до його мікроструктурних характеристик виявляє в своїх студіях І. Немченко («Строфіка та метрика поезії Олени Пчілки», «Строфіка та метрика поезії Миколи Василенка» та ін.). В останній із названих публікацій досліджуються численні варіації двовіршових, тривіршових, катренних, п'ятивіршових, шестивіршових, семивіршових, восьмивіршових, дев'ятивіршових, десятивіршових, сонетарних, тріолетових та інших конфігурацій, зразків білого й напівбілого вірша, верлібрів, фольклорних стилізацій у доробку митця [18].

У дослідженнях виконавців теми репрезентований інтермедіальний підхід до аналізу літературних творів. Так, І. Немченко в статтях «Музичний світ поезії Валентини Наумич» (*Південний архів: Філологічні науки*. Вип. LXXXI. Херсон, 2020. С.12-18), «Поетичний живопис Валентини Наумич» (*Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 2-3. С.362-369) виявляє внутрішньотекстові зв'язки між поетичним світом досліджуваної авторки та царинами музики й живопису.

Особливо приваблювала науковців така наукова галузь, як міфопоетика. У багатьох студіях віддається данина уваги й поглибленого інтересу до цього дослідницького прямування. Як указує Т. Саяпіна (Гребенюк), міфопоетика – це «сукупність засобів художнього змісто- і формотворення, які дають змогу «зчитати» закладений у творі міфологічний зміст на рівні усвідомленого або позасвідомого сприйняття читача. Зміст цей, що, як палімпсест, проступає через нашарування предметно-логічного мислення в геніальному або високоталановитому художньому тексті, може містити уявлення про міфологічну модель світу, схеми первісного міфологічного мислення, первинні образи й мотиви людської культури» [20, с.7].

Питання міфотворчості в рецепції літературознавчої науки, естетико-філософські концепції міфопоетики традиційно досліджуються в працях виконавиці теми Т. Цепкало. Це зокрема її публікації «Міфологема місяця в

поезії Миколи Василенка» (*Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 17*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В.С., 2020. С. 7-9. https://krai.lib.kherson.ua/news_14_05_2020.htm), «Міфологізм української поезії ХХ століття як об'єкт літературознавчого дискурсу» (*Modern researches in philological sciences: Collective monograph. Riga: Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2020. P.372-397. http://baltijapublishing.lv/download/monograph/colmomo_fil/22.pdf*), «Міфологічний код лунарного образу в поезії М. Саченка та І. Семененка» (*Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2019. С. 395-400*), «Рецепція античних та язичницьких образів у ліриці Миколи Василенка» (*Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 15*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В.С., 2019. С. 38-43), «Ритуально-міфологічна своєрідність поезії Віри Вовк» (*Савремена српска фолклористика: зборник радова. VIII: Словенски фолкор и књижевна фантастика / уредници проф. др Дејан Ајдачић, проф. др Бошко Сувајичић. Београд – Тршић, 2020. С. 477-482*).

10. https://www.academia.edu/Documents/in/Belief_Narratives),

«Фольклорно-міфологічна символіка лунарних образів у поезії Василя Голобородька» (*Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Філологія». 2019. №83. С. 103-108*), «The Mythologem of the Moon in the Poetry of the Ukrainian Literary Performance Group Bu-Ba-Bu» (*PNAP – Scientific Journal of Polonia University. Perodyk Naukowy Akademii Polonijnej, Częstochowa, 2020, 40 (2020) nr 3. Częstochowa: Publishing House of Polonia University „Educator, 2020. S. 98-102*). Як

стверджує дослідниця, «міфомислення кожного митця реалізується через свідоме звертання до прадавніх вірувань та уявлень свого народу та світових культурних надбань. Використання античних та язичницьких образів у літературній творчості українських письменників засвідчує міфологічну спрямованість художньої думки» [22, с.38]. Зокрема Т. Цепкало глибоко проникає в міфосвіт поезії Миколи Василенка, звертає увагу на семантичний код в авторській адаптації до сучасності образів Аполлона, Дамокла, Евтерпи, Мельпомени, Пегаса, Прометея, Феміди, а також Велеса, Дажбога, Ора, Перуна, Полеля, Сварога тощо.

Дослідниця, навівши чимало доречних прикладів з текстів співця, що пройшов через сталінські табори, відзначає, що «міфологема місяця в поезії М. Василенка відтворює архаїчне сприйняття цього образу українським народом. Нічне світило під пером митця набуває символіки свободи, надії, рідного дому. Поет використовує метафору, уособлення, порівняння, протиставлення, синестезію у відтворенні лунарного образу. Художня картина М. Василенка заснована на традиційних етноментальних засадах» [21, с.9].

Подібні питання щодо специфіки міфомислення майстрів слова порушують у своїх наукових студіях і інші виконавці теми. Наприклад, у статті І. Немченка «Міфологема води в поезії Анни Савранської» (*International scientific and practical conference «Philological sciences, intercultural communication and translation studies: an experience and challenges»: April 23-24, 2021. Volume 1. Chestochowa, Republic of Poland, 2021. С.143-146*) простежуються прикмети міфосвіту в поетичному баченні письменниці з Черкащини Анни-Ванди Гнатівни Савранської (Ковтунович) на матеріалі її ліричних видань. У розмаїтому доробку української письменниці, журналістки, перекладачки, освітянки, краєзнавиці, керівниці літературно-мистецького клубу «Барви» в Корсуні-Шевченківському Черкаської області, лауреатки Міжнародної Літературно-мистецької премії

імені Пантелеймона Куліша (2019) є досконалі зразки й прози, і драматургії, й публіцистики, і художнього перекладу, але насамперед вона вабить читачів своїми оригінальними поетичними збірками «Над шумками, над шумочками» (2019) та «У Корсуні над Россю» (2021), а також багатьма ліричними та ліро-епічними текстами в альманахах, антологіях, хрестоматіях, журналах і газетах. Про її творчість іде мова в статтях О. Марчик, В. Метелиці, І. Павлюка, В. Поліщука, О. Шеренгової, Н. Щербини та інших авторів, котрі відзначають неабиякий талант письменниці, зокрема виявлений у царині поезії. Але міфопервні доробку авторки раніше не досліджувались. Це й викликало появу дослідження І. Немченка.

Науковець спостеріг, що «поняття вода в інтерпретації авторки має досить широке семантичне поле: басейн, вир, водограй, джерело, дощ, замет, крига, купіль, лід, море, плесо, повінь, потік, річка, роса, сніг, сніжинка, сніговик, струмочок, туман, фонтан, хвиля, хмарка, шумок та ін. Часто ці мікрообрази виступають в текстах як символи, пов'язуючись і з прямим, і з переносним значенням, і з розлогою полісемантичною амплітудою. Міфологема води в ліричній книжці А. Савранської відзначається багатоаспектністю прочитання, варіативністю інтерпретацій» [17, с.144].

До читачів поетеса приходять «з ключовим мікрообразом чистих джерел, що сприймається як утілення малої батьківщини, батьківської хати на скелі над шумками Росі, дитячої купелі і юнацьких мрій, життєвої снаги, вірності та любові: «Як зернина, закинута в щілину в скелі, / Тут зросла на гранітах, на чистих джерелах, / І сюди несуд радість, жалі і покуту, / Мов навіки до теплої скелі прикута». Але ця «прикутість» несе радість, бо освячена любов'ю до рідного куточка, до материнського домашнього вогнища. Тому і рідна скеля «тепла», несе в собі заряд позитивної енергетики» [17, с.144].

Міфопоетика є предметом досліджень і А. Демченко «Міфопоетична танатологія у ліриці Сергія Жадана» (*Wielkie tematy kultury w literaturach*

słowiańskich 13. *Tanatos* 2. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2019. S.165-172), «Міфопоетичний код казки-притчі «Говорюча риба» Емми Андієвської» (*Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht"*. Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2019. С. 276-283).

Переваги культурно-історичного підходу використано в таких працях виконавців теми:

1. Бондаренко Л. Г. Роман Галини Пагутяк «Королівство» як культурологічна модифікація фентезі: методичний аспект. *Діалог мов – діалог культур. Україна і світ: матеріали X міжнародної наукової інтернет-конференції з україністики. (Мюнхен, 24-27 жовтня 2019)*. Дортмунд, 2020. С.492-499.

2. Немченко І. В. Плугатар літератури (пам'яті незабутнього Леоніда Марченка). *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 17*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2019. С.273-276. (у співавторстві з Василем Загороднюком).

3. Немченко І. В. Шевченківські мотиви в творчості Анни Савранської. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2022. № 20. С.110-117.

4. Немченко І.В. Шевченківські мотиви в творчості Владлена Ковтуна. *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 34. С.218-222. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/08.12.2023>

5. Цепкало Т. О. Проблеми пам'яті і національної історії в сатиричному романі-антиутопії Олега Шинкаренка «Кагарлик». *Літературната периферія: памет и употреби: сборник с доклади от международна научна конференция, проведена в Софийския университет «Св. Климент Охридски»*,

4-5 ноември 2019 г. София : Университетско издателство «Св. Климент Охридски», 2020. С. 301-306.

6. Цепкало Т. О. Українська інтернет-поезія: загальний огляд. *International scientific and practical conference «Research of different directions of development of philological sciences in Ukraine and EU»: Conference proceedings, September 20-21, 2019.* Baia Mare : Izdevnieciba «Baltija Publishing». Р. 121-124.

7. Чаура Н. С. Польська література у контексті журналу «Kwartalnik artystyczny» та українського часопису «Кур'єр Кривбасу». *Зб. наукових праць II міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 14–15 травня 2020 р.* К.: «Міленіум», 2020. С.121-122.

8. Чаура Н. С. Постать Болеслава Лесьмана крізь призму літературних часописів України та Польщі. *Polacy na Ukrainie: duchowa, kulturalna, historyczna przestrzeń życiowa twórczości Bolesława Leśmiana : zbiór streszczeń III Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji (21 września 2019 r.) / Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie, Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie, Narodowy Uniwersytet Przyrodniczy Ukrainy.* К.: NULES of Ukraine, 2019. S. 94-95.

9. Чаура Н. С. Творчість Емми Андіївської у форматі журналу «Кур'єр Кривбасу». *Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier.* Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2019. С. p.401-408.

10. Чаура Н. С. Українське слово в гуманітарних дискурсах деіндустріальної епохи. *Особливості журнальних стратегій в епоху нових media та формати літературних часописів (на прикладі “Кур'єру Кривбасу”): колективна монографія / за ред. О.Беляя.; Інститут регіональної к-ри та літературних досліджень.* Седльце, 2020. С.133-143.

11. Чаура Н. С. Фольклорний дискурс у контексті часопису “Кур’єр Кривбасу”. Савремена српска фолклористика : зборник радова. VIII : Словенски фолкор и књижевна фантастика / уредници проф. др Дејан Ајдачић, проф. др Бошко Сувајдић. Београд – Тршић, 2020. С. 483-493.

12. Чухонцева Н. Д. Нова презентація культурної місії Олександра Кошиця. *Studia polsko-ukrainskie*. Red. W. Sobol. Warszawa. Nr. 6. 2019. S. 221-225.

У звітний період продовжено розробку досліджень у руслі постколоніальних студій. Як відзначає О. Юрчук: «Прочитання історії української літератури крізь призму постколоніальних методологічних настанов – важливий процес у доланні культурно-національних стереотипів, що детермінували розуміння імперського як «значимого» в розвитку національної культури, творення перспектив для нової ціннісної настанови, за якою колоніальний статус розумітиметься як «аморальне інше», що потребує реінтерпретації» [24, с.11]. Орієнтуючись на здобутки В. Агеєвої, О. Астаф’євої, П. Білоуса, Н. Висоцької, О. Гнатюк, Г. Грабовича, Л. Грицик, Т. Гундорової, Т. Денисової, В. Дончика, С. Єсельчика, М. Жулинського, О. Забужко, Н. Зборовської, М. Зерова, П. Іванишина, І. Ісіченка, Ю. Коваліва, В. Моренця, С. Павличко, М. Павлишина, Я. Поліщука, М. Рябчука, М. Сулими, Л. Таран, Л. Тарнашинської, В. Хархун, М. Шкандрія, Р. Шпорлюка, О. Юрчук, Г. Бгабги, К. Міллет, Е. Саїда, Г. Співак, Е. Томпсон, виконавці теми впевнено прямували у фарватері постколоніальних студій.

Як відомо, Т. Гундорова ввела до наукового обігу таке поняття як «посттоталітарна свідомість», М. Павлишин запропонував термін «постмодерний постколоніалізм», а П. Іванишин – «національно орієнтований постколоніалізм». Певно, з часом з’являться й інші бачення та визначення. Серед публікацій колективу виконавців можемо назвати такі розробки антиколоніального та постколоніального характеру:

1. Немченко І. В. Антиколоніальний пафос прози Миколи

Лазорського. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції: збірник наукових праць*. 2023. № 22. С.50-59. <https://litp.kubg.edu.ua/index.php/journal/issue/current>

2. 2.Немченко І. В. Шевченківські мотиви в поезії Василя Загороднюка. *«Тарасова Гора: люди і події»: матеріали Всеукраїнської наукової конференції до 160-річчя повернення Тараса Шевченка в Україну*. Канів, 21 травня 2021р. / Упорядник: Л. О. Чорна. К.: Панмедія, 2021. С.187-195.

3. 3.Немченко І. В. Шевченківські мотиви в творчості Анни Савранської. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2022. № 20. С.110-117.

4. 4.Немченко І.В. Шевченківські мотиви в творчості Владлена Ковтуна. *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 34. С.218-222. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/08.12.2023>

Виконавці теми послуговувалися здобутками найрізноманітніших літературознавчих прямувань сучасності, зокрема в царині генології, про що мова в наступному параграфі.

1.2. Дослідження жанрово-стильових та сюжетно-композиційних аспектів поезики тексту

Актуальні питання щодо жанротворення та жанрової класифікації текстів, їх жанрово-стильових та композиційно-нарративних особливостей порушено в працях П. Білоуса, М. Бондаря, О. Бондарєвої, І. Денисюка, В. Домбровського, І. Дрималовського, А. Каспрука, Л. Клим'юка, Н. Копистянської, В. Корнійчука, Н. Левчик, В. Назарця, А. Ткаченка, М. Ткачука, Н. Чамати, В. Шубравського та ін. Проблеми циклізації літературних творів досліджувались такими науковцями, як В. Вантух, О. Верховоломова, Д. Кадацька, О. Коханевич, О. Кузьма, О. Кулагін,

Ю. Левчук, Л. Ляпіна, П. Малицька, О. Никандрова, Т. Рязанцева, В. Сасенко, І. Фоменко, Н. Чамата, Л. Шевченко, Н. Якубчак, Л. Яницький та ін. Жанроформи та їх численні модифікації не є назавжди усталеними й закріпленими, вони час від часу можуть змінюватися. Виконавці теми з цікавістю простежують, які жанрові трансформації, які прояви міжвидової дифузії відбуваються в доробку тих чи інших сучасних авторів, які жанроформи домінують за типами ліризму: експресивні чи вокативні, репрезентативні чи медитативні. Серед публікацій цього напрямку наведемо хоча б такі:

1. Немченко І. В. До питання про жанрову класифікацію поетичного доробку В'ячеслава Друзяки. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 5. С.202-208.

2. Немченко І. В. Жанр послання в поетичному доробку Івана Златокудра. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 6. С.236-242.

3. Немченко І. В. Жанрова палітра ліричного доробку Владлена Ковтуна. *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 33. С.278-286.

<https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/10.11.2023>

4. Немченко І. В. Жанрова система поезії Анни Савранської. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2022. № 18-19. С.256-264.

5. Немченко І. В. Жанрова специфіка поезій літературного альманаху «Херсонщина. Артспротив». *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 31. С.316-322. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/15.09.2023>

6. Немченко І. В. Жанрово-тематичні обрії поетичної збірки Леоніда Даценка «Мій маніфест...». *Way Science: International Electronic Scientific and Practical Journal*. 2023. August: Integration of Education, Science and Business

in Modern Environment: Summer Debates: Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Internet Conference, August 3-4, 2023. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, C.359-361.
<http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/08/Conference-Proceedings-August-3-4-2023-1.pdf>

7. Чухонцева Н. Д. Нова інтерпретація щоденника Олександра Кошиця «З піснею через світ». *Південний архів*. Вип. 77. Херсон : ХДУ, 2019. С. 92-93.

Розмаїтим у жанровому відношенні є доробок українського письменника з Польщі Івана Златокудра (Яна Врецьони). У ряді своїх публікацій І. Немченко висвітлює окремі аспекти поетики цього митця. Зокрема дослідник указує: «Поезія Івана Златокудра вже навіть за назвами окремих книжок («Народній Польщі», «Czarnobylskiej Madonnie») чи заголовками розділів збірок і тематичних публікацій у періодиці («Рідній стороні», «Не дайте миті промайнути») засвідчує наявність адресованості в його художньому мисленні. Серед вокативних жанрових утворень у ліричному ужитку митця можна виділити послання, присвяту, епістолу (референсні форми), епітафію, поменник (некрологічні жанрові модифікації). Хоча традиційно межі між такими різновидами в доробку письменника розмиті. Наприклад, між посланням і присвятою чи між посланням та епістолою. Стиль Івана Златокудра як поета позначений живописністю й мозаїчністю. Цілі книжки співця складаються з лапідарних фрагментів, наче уламків розбитого дзеркала, склавши які уявно, отримаєш і портрет автора, і контури його збірки, і синтетичний образ світу, баченого митцем. Іван Златокудр традиційно виступає супротивником однозначності. Тому й тексти свої подає, як правило, без пунктуації, розділяючи то трьома то однією зірочкою, лише інколи даючи заголовок. І ця своєрідна поетова гра приваблює читача можливістю співтворчості й співтворення. Хтось із реципієнтів сприйме Златокудрові трьохзірочкові/однозірочкові тексти як цикли і шукатиме в них спільну ідею, мотив, образ, лінію продовження, а комусь вони будуть

здаватися цілком автономними й завершеними. Автора, здається, влаштовують усі можливі варіанти сприйняття його осене-, зимо-, весно- чи літописань. Чим більше різноманітних прочитань, чим більше нюансів, тим краще» [16].

На матеріалі збірки Леоніда Даценка «Мій маніфест: одна держава, одна мова, одна церква» (Черкаси, 2021) І. Немченко виділив такі жанрові модифікації в доробку співця, як маніфест («Мій маніфест», «Звеличують рабів не дуже вдячна справа...», «Український лев»), поезію-заклик («На сході сонце не сходить...», «Серед зневіри, розпачу, плачів...», «Ви працювали, як раби...»), марш («Ми запалили смолоскипи. Ми йдемо!)), послання («Товариш твій – тамбовський вовк...»), присвяту («Т. Осьмачці»), притчу («Притча про неолов'яних солдатиків», «Залізні ліліпути»), баладу («Балада про тігчин комунізм», «Балада про доброго дядечка»), оду («Ода»), бувальщину («Вечір. Диван. Коньяк і лобстери...»), сатиру («Вороння понад Уманню...», «Коли блазень придворний вилазить на трон...», «При грошах, дачах, і чинах...», «Щоб вдовольнить чужинську плоть...», «У них є все: заводи, землі, пси...»), вірш-монолог («Як було добре на війні...»), вірш-сповідь («Сповідь енкаведиста»), медитацію («Нема з ким сісти...»), портрет («Що москалю...», «Обивателі, рідненькі обивателі...»), антиутопію («2025-й»), містерію («Вони у Каневі», «Містерія 2020-х»), віршовану новелу («Новела буднів»), біблійні та церковні жанроформи: євангеліє («Євангеліє від Леоніда»), псалом («Великоднє») тощо. Також відзначено, що цей поет схильний до циклізації («Диптих про вкрадене слово» складається з віршів «Коли забиратимуть слово...» та «На тебе відкрили лови...»; диптих «Вірити!» – з творів «Зневіро розневірена – умри!..» та «Стиснувши зуби і кулаки...»; пентаптих «Болючі катрени» – з мініатюр «Сьогодні уже недоречно...», «А люди що? Дай хліба, дай видовищ!..», «Не бійтеся високих слів...», «За все розплачуватись треба...», «Ніби ж сміливий і впертий...»).

1.3. Особливості осмислення міфопоетики української літератури періодів модернізму та постмодернізму

Міфопоетика – це своєрідна конкретизація міфу, форма його оприлюднення, що переважає у критичні соціальні періоди. Кінець XIX – початок XX століття в українському суспільстві позначені нестабільністю.

Митці цього періоду своїми творами відгукнулися на соціальні зрушення. Дослідниця Олена Гнідан, відстежуючи літературний процес того часу, висловила думку, що «потужні інтелектуально-творчі зусилля таких письменників, як Михайло Коцюбинський, Василь Стефаник, Марко Черемшина, Лесь Мартович, Осип Маковей, Архип Тесленко, Степан Васильченко, Микола Вороний, Володимир Винниченко та багатьох інших сприяли еволюції духовного розвою народу, що виніс дві революції, спричинився до повалення царату, здійснив доленосний Акт Соборності 22 січня 1919 р. і знайшов у собі досить відваги і бунту на те, щоб по віках неволі

здобути свою державність, хай навіть на короткий час» [8, с. 21].
Закономірно,

що у своїх пошуках поети, прозаїки, драматурги цього часу звернулися і до творчого осмислення міфу.

Дослідженням міфопоетики української літератури періоду модернізму і постмодернізму займається ціла низка вчених, зокрема І. Бетко, Г. Бокшань, О. Забужко, Н. Зборовська, М. Мошноріз, С. Павличко, В. Пахаренко, Я. Поліщук, Л. Скупейко, В. Сулима, Л. Тарнашинська, О. Турган, Т. Цепкало, Н. Чухонцева та ін.

Зокрема дослідниця М. Мошноріз у своїй дисертації, присвяченій міфопоетичному аналізу творів С. Черкасенка, висновує, що дослідження творів автора під таким кутом зору сприяло «розшифруванню міфологічних

маркерів / кодів художніх творів, визначенню особливостей міфомислення митця, розкриттю еволюції письменника в художній асиміляції міфологізму.

Письменник використав та творчо осмислив як українську, так і інонаціональну міфологію, поганську культуру та християнську релігію. Звертаючись до традицій світових міфологій, інтерпретуючи міфологічні сюжети, мотиви, образи, поєднуючи різні часи (минуле та майбутнє) та простори (реалістичний та міфологічний), використовуючи бінарний принцип мислення (дуалістичне уявлення про світобудову, мотив двійництва), С. Черкасенко глибоко осмислив та відтворив актуальні проблеми суспільно-національного та культурного характеру» [14, с.188].

Кінець XX і початок XXI століття позначені новими світовими катаклізмами, переходом до цифрової епохи, що спричинило звернення авторів до глибинних міфологічних засад.

Цінні спостереження щодо особливостей міфопоетичної творчості українських авторів періоду постмодернізму висловила дослідниця Г. Бокшань у своїй праці, присвяченій творчості Галини Пагутяк. Зокрема, вона констатує, що «у доробку Г. Пагутяк реалізовані засадничі принципи неоміфологізму: 1) транспонування міфологічних образно-мотивних комплексів у художній часопростір; 2) побудова сюжету антропоцентричного неоміфу як етапів біографії міфологічного героя. Головною стратегією у побудові неоміфу Притулку є протиставлення цього топосу міфологічним образам з утопічною семантикою «вічного блаженства». У діалогії «Королівство» та «Книгоноші з Королівства» як неоміфологічний прийом використано контамінацію готичного й комічного в демонологічних персонажах, створення авторської пародійної демонології за міфологічними схемами. У романі «Слуга з Добромиля» оприявнюється матриця героїчного міфу: сюжет розгортається як біографія головного персонажа, який репрезентує архетип культурного героя. У «Магнаті» модель індивідуації визначає особливості функціонування міфологічних образів дому, дороги,

мотивів мандрів та самопізнання, що відображають шлях героя-оповідача до самоідентичності» [3, с. 17].

Отже, дослідження особливостей міфопоетики української літератури періодів модернізму та постмодернізму дає змогу літературознавцям глибше зазирнути в особливості творчої лабораторії митців, проаналізувати їхні твори в контексті національної і світової літератур.

Виконавці теми приділили вказаній проблематиці такі публікації:

1. Цепкало Т. В. Міфологема місяця в поезії Миколи Василенка. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 17*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В.С., 2020. С. 7-9. https://krai.lib.kherson.ua/news_14_05_2020.htm).

2. Цепкало Т. В. Міфологізм української поезії ХХ століття як об'єкт літературознавчого дискурсу». *Modern researches in philological sciences : Collective monograph*. Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2020. Р.372-397. http://baltijapublishing.lv/download/monograph/colmomo_fil/22.pdf).

3. Цепкало Т. В. Міфологічний код лунарного образу в поезії М. Саченка та І. Семененка». *Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Publishing LMU*, 2019. С. 395-400.

4. Цепкало Т. В. Рецепція античних та язичницьких образів у ліриці Миколи Василенка. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 15*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В.С., 2019. С. 38-43.

5. Цепкало Т. В. Ритуально-міфологічна своєрідність поезії Віри Вовк. *Савремена српска фолклористика : зборник радова. VIII : Словенски фолкор и књижевна фантастика / уредници проф. др Дејан Ајдачић, проф. др Бошко Сувајчић*. Београд – Тршић, 2020. С. 477-482.

https://www.academia.edu/Documents/in/Belief_Narratives).

6. Цепкало Т. В. Фольклорно-міфологічна символіка лунарних образів у поезії Василя Голобородька. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. 2019. №83. С. 103-108.

7. Цепкало Т. В. The Mythologem of the Moon in the Poetry of the Ukrainian Literary Performance Group Bu-Ba-Bu. *PNAP – Scientific Journal of Polonia University. Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej, Częstochowa, 2020, 40 (2020) nr 3. Czestochowa : Publishing House of Polonia University „Educator, 2020. S. 98-102.*

8. Демченко А. В. Міфопоетична танатологія у ліриці Сергія Жадана. *Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich*13. *Tanatos 2*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2019. S.165-172.

9. Демченко А. В. Міфопоетичний код казки-притчі «Говорюща риба» Емми Андієвської. *Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2019. С. 276-283.*

10. Немченко І. В. Міфологема води в поезії Анни Савранської. *International scientific and practical conference «Philological sciences, intercultural communication and translation studies: an experience and challenges»: April 23-24, 2021. Volume 1. Chestochowa, Republic of Poland, 2021. С.143-146.*

1.4. Сучасні тенденції в царині методики вивчення художнього тексту в закладах вищої освіти

Питання вивчення художнього твору майбутніми вчителями української мови та літератури перебуває у центрі уваги науковців. Зокрема дослідниця

О. Куцевол у своїй праці «Інноваційні форми й методи організації самостійної

роботи студентів у контексті методичної підготовки майбутніх учителів літератури» звернула увагу на необхідності органічного поєднання традиційних та інноваційних форм і методів навчальної діяльності здобувачів [9]. Для досягнення ефективності і результативності вивчення художнього твору в закладах вищої освіти науковці пропонують активніше використовувати інноваційні прийоми і технології, зокрема інформаційно-комунікаційні технології, технології розвитку критичного мислення, інноваційні методи навчання (демонстрування, проблемна лекція), індивідуальну, самостійну, дистанційну, очну форми навчання. Н. Романишина у монографії «Українська художня мала проза: теоретико-методичні аспекти вивчення» наголосила на важливості інтеграції навчальних курсів на літературознавчому підґрунті [19]. Цю думку розвиває і дослідниця О. Лілік у праці «Особливості професійної підготовки майбутніх учителів української літератури в умовах міжпредметної інтеграції» [10].

Науковиця Л. Овдійчук наголосила на важливості контекстного вивчення художнього твору на інтеграційній основі у закладах вищої освіти. З цією метою вона пропонує на рівні змісту інтегрувати відомості з дисциплін «Історія України», «Вступ до літературознавства», «Теорія літератури», «Історія української літератури».

Важливим є також використання досягнень сучасної літературознавчої науки у процесі аналізу художнього твору на заняттях з історико-літературних дисциплін, наприклад, постколоніальних студій. Це міждисциплінарна галузь

досліджень, що вивчає наслідки колоніалізму та імперіалізму. Вона аналізує, як досвід колонізації продовжує впливати на суспільства, культури та політику

колишніх колоній навіть після здобуття ними незалежності. Постколоніальні

студії допомагають нам зрозуміти причини багатьох сучасних глобальних проблем, таких як нерівність, конфлікти та культурні розбіжності; досліджують, як історія була спотворена колонізаторами для виправдання їхніх дій та як це вплинуло на самосвідомість народів, які зазнали колонізації. В українському контексті постколоніальні студії допомагають аналізувати наслідки колоніальної політики російської імперії та СРСР. Вони дозволяють критично переосмислити українську історію та культуру, а також досліджувати питання національної ідентичності в постколоніальному світі.

У процесі вивчення художнього твору у закладах вищої освіти важливо залучати також інструментарій психоаналізу. Цей міждисциплінарний підхід використовує теорії Зигмунда Фрейда та інших психоаналітиків для аналізу літературних текстів. Він дозволяє зазирнути у глибини підсвідомості автора та персонажів, розкриваючи приховані мотиви, бажання та конфлікти, що відображаються у творах мистецтва. Психоаналіз пропонує нові способи розуміння літературних текстів, виходячи за межі традиційних літературознавчих методів; дозволяє досліджувати психологічні процеси, які рухають персонажами, та їхні взаємовідносини з оточенням; дозволяє інтерпретувати символи та образи, які часто мають багатозначне значення і відсилають до несвідомих бажань та страхів.

Умотивованим є залучення гендерних студій до аналізу художнього тексту

у закладах вищої освіти. Це напрям досліджень, що вивчає, як гендер впливає

на створення, інтерпретацію та сприйняття літературних текстів. Цей підхід

дозволяє по-новому поглянути на літературу, виявляючи приховані патріархальні структури, гендерні стереотипи та нерівності, які часто закладені у текстах. Гендерні студії допомагають розкрити, як література відтворює та підтримує патріархальні норми, які обмежують жінок та інших

маргіналізованих груп. Цей підхід ставить під сумнів традиційний літературний канон, який переважно складається з творів чоловіків, і відкриває нові можливості для включення жіночої та інших маргіналізованих голосів. Гендерні студії допомагають досліджувати, як література формує та трансформує уявлення про гендерну ідентичність. Цей підхід дозволяє досліджувати, як гендерні ролі представлені в літературі та як вони впливають на сприйняття читачів.

Продуктивним є також залучення здобутків міфологізму та неоміфологізму для аналізу художнього твору у зов. Зокрема, неоміфологізм досліджує, як сучасні письменники використовують міфи не лише як джерело сюжетів та образів, але й як інструмент для вираження сучасних проблем та пошуку нових сенсів. Сучасні автори, такі як Марія Матіос, Галина Пагутяк, Є. Пашковський, Т. Прохасько, В. Шевчук не лише використовують міфи, а інтерпретують їх по-своєму, доповнюючи новими деталями та змінюючи традиційні сюжети, створюють власні історії.

Залучення компаративного методу дослідження, що передбачає порівняння різних літературних творів, авторів, літературних періодів або національних літератур, дозволяє виявити спільні риси, відмінності та взаємозв'язки між різнонаціональними літературними явищами.

Отже, вивчення художнього твору в закладах вищої освіти має ґрунтуватися на досягненнях сучасного літературознавства. Важливо також на заняттях із теоретико-літературних та історико-літературних курсів використовувати як традиційні, так і інноваційні методи, прийоми, технології.

Виконавці теми приділили вказаній проблематиці такі публікації:

1. Бондаренко Л. Г. Використання здобутків структуралізму під час вивчення творів детективного жанру у закладах вищої освіти. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями філологічних, лінгводидактичних і соціальнокомунікаційних досліджень» (1-2 грудня 2022*

року) [редактори-упорядники С. Климович, В. Олексенко]. Херсон, 2022. С. 82-86.

2.Бондаренко Л. Г. Використання сервісу Jamboard у процесі вивчення літературознавчих курсів у закладі вищої освіти. *Сучасний рух науки: Матеріали 15-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 19-20 жовтня 2023 р. Дніпро, 2023.*
<https://dspace.bdu.org.ua/server/api/core/bitstreams/91165d85-f8ed-4452-977f-499a95005767/content499a95005767/content>

3.Бондаренко Л. Г. Використання стратегій розвитку критичного мислення у процесі вивчення художнього твору. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. XI Волошинські читання: зб. матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2023.
<https://lib.iitta.gov.ua/738359/1/%D0%92%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%A8%D0%98%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%86%20%D0%A7%D0%98%D0%A2%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%202023%20%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2.pdf>

4.Бондаренко Л. Г. Використання технології QR-кодів у практиці роботи зі студентами-філологами. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VII: Ідентичність і свобода в освіті та науці / [Ред.: Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький]. Конін – Ужгород – Бельско-Бяла – Київ : Посвіт, 2019. С. 60-61.

5.Бондаренко Л. Г. Конкурс відеопоезій як сучасна форма позааудиторної роботи з майбутніми учителями української літератури. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VIII: діалог у розвитку науки та освіти* / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Київ – Херсон: Посвіт, 2020. С.89-90.

- 6.Бондаренко Л. Г. Перечитуючи класиків. Херсонські есеї: жити, щоб перемагати: збірка есеїв / упорядн. С.Омельчук, О. Казакова. Херсон – Івано-Франківськ, 2023. С. 12-15. <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/18483>
- 7.Бондаренко Л. Г. Платформи-конструктори для створення тестових завдань у практиці роботи вчителя української літератури. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. X Волошинські читання: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції* / за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ: Ін-т педагогіки НАПН України, 2022. С. 234-237. <https://lib.iitta.gov.ua/733425/>
- 8.Бондаренко Л. Г. Співпраця учителя літератури та бібліотекаря як ефективний шлях залучення учнів до читання художньої літератури. Проблема читання в сучасному інформаційному суспільстві : матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 вересня 2019 р., м. Київ / Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. С. 66-68.
- 9.Бондаренко Л.Г. Створення персональної сторінки професорки Ніли Волошиної у Вікіпедії. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. VIII Волошинські читання: зб. тез всеукраїнської науково-практичної конференції* / за заг. ред. Т. О. Яценко; Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. С. 28-31.
- 10.Бондаренко Л. Г. Теорія і практика викладання вибіркової компоненти «Масова позакласна робота сучасного вчителя» для майбутніх словесників. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*. Том XV: Наукові пошуки в контексті викликів і конфліктів / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон: Посвіт, 2023. <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fc3ba0b4-e118-4186-9660-a766cac5c0e9/content>
- 11.Бондаренко Л. Г. Теорія і практика використання сервісу Loom під час дистанційного навчання майбутніх учителів української літератури. *Дистанційне навчання студентів: теорія і практика [Електронний збірник]:*

науково-методичні праці Херсонського державного університету / відп. ред. С.А. Омельчук. Херсон : ХДУ, 2020. С.5-10.

Список використаних джерел до першого розділу

1. Білоус П. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія художньої творчості: лекції. Житомир : Рута, 2009. 336 с.
2. Білоус П. Теорія літератури. Київ : Академвидав, 2013. 328 с.
3. Бокшань Г. І. Неоміфологізм у художній прозі Галини Пагутяк автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня канд. філол. наук зі спеціальності 10.01.01 українська література / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2017. 22 с.
4. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство: підручник. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
5. Зборовська Н. Психологія і літературознавство: посібник. Київ: Академвидав, 2003. 390 с.
6. Іванишин П. Українське літературознавство постколоніального періоду. Київ : ВЦ «Академія», 2014. 192 с.
7. Історія української літератури ХХ століття: У 2-х кн. Кн. 1: Перша половина ХХ ст. / За ред. чл.-кор. НАН України В.Г. Дончика. К.: Либідь, 1998. 464 с.
8. Історія української літератури. Кінець ХІХ - початок ХХ ст.: У 2-х кн. Кн. 1/ За заг. ред. проф. О.Д. Гнідан. К.: Либідь, 2005. 624 с.
9. Куцевол О.М. Інноваційні форми й методи організації самостійної роботи студентів у контексті методичної підготовки майбутніх учителів літератури. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, проблеми : збірник наукових праць*. Вип. 11. Київ ; Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2006. С. 284-290.

10. Лілік О.О. Особливості професійної підготовки майбутніх учителів української літератури в умовах міжпредметної інтеграції. *Педагогічні науки*. 2017. Випуск LXXVIII. Том 2. С. 150–154.
11. Література. Теорія. Методологія / упор. і наук. ред. Д. Уліцької. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. 543 с.
12. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 2 / Авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. К.: Академія, 2007. 624 с.
13. Моренець В. Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст.: Україна і Польща. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 327 с.
14. Мошноріз М.М. Міфопоетика творчості Спиридона Черкасенка: дисертація на здобуття наукового ступеня канд. філол. наук зі спеціальності 10.01.01 українська література / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2020. 218 с.
15. Наєнко М. Інтим письменницької праці: літературно-критичні дослідження. К.: Просвіта, 2013. 736 с.
16. Немченко І. В. Жанр послання в поетичному доробку Івана Златокудра. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 6. С.236-242. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.25.06.2021>.
17. Немченко І. В. Міфологема води в поезії Анни Савранської. *International scientific and practical conference «Philological sciences, intercultural communication and translation studies: an experience and challenges»*: April 23-24, 2021. Volume 1. Chestochowa, Republic of Poland, 2021. С.143-146.
18. Немченко І. В. Строфіка та метрика поезії Миколи Василенка. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 17*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2020. С.20-27.
19. Романишина Н.В. Українська художня мала проза: теоретико-методичні аспекти вивчення : монографія. Рівне : ТЗОВ «Принт Хауз», 2013. 576 с.

- 20.Саяпіна Т. Міфопоетика М. М. Коцюбинського: дис. канд. філ. наук: спец. 10.01.01. «Українська література». Запоріжжя, 2000. 195 с.
- 21.Цепкало Т. Міфологема місяця в поезії Миколи Василенка. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 17*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В.С., 2020. С. 7-9. https://krai.lib.kherson.ua/news_14_05_2020.htm).
- 22.Цепкало Т. О. Рецепція античних та язичницьких образів у ліриці Миколи Василенка. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 15*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В.С., 2019. С. 38-43.
- 23.Шумило Н. Під знаком національної самобутності: українська художня проза і літературна критика кінця XIX – початку XX ст. К.: Задруга, 2003. 354 с.
- 24.Юрчук О. О. Особливості формування та стратегії репрезентації антиколоніального та постколоніального художніх дискурсів в українській літературі. 10.01.01 – українська література: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук. К., 2015. 42 с. https://scc.knu.ua/upload/iblock/2c2/aref_Yurchuk%20O.%20O..pdf
- 25.Юрчук О. О. У тіні імперії: українська література у світлі постколоніальної теорії: монографія. К.: ВЦ «Академія», 2013. 224 с.

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОЕТОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ

2.1 Дослідження наративного формату літературного твору

Вітчизняна методологія наратологічних досліджень художнього тексту сформована зусиллями таких науковців, як І. Денисюк, Р. Гром'як, Ю. Ковалів, Л. Мацевко-Бекерська, І. Папуша, В. Сірук, М. Ткачук та ін. Зокрема В. Сірук на матеріалі малої прози 1980-х років розроблено дев'ятичленну класифікацію наративних типів; дослідники Л. Мацевко-Бекерська, І. Папуша, М. Ткачук, О. Ткачук розрізнили поняття «наратор» (веде розповідь), «оповідач» (веде розповідь від першої особи, я-наратор, учасник або спостерігач подій), розповідач (веде розповідь від третьої особи); Ю. Ковалів обґрунтував уживання синонімічних термінів «наратив», «наративність», «нарація», «розповідь» та ін.

Дослідниця Н. Римар у своїй дисертаційній праці «Наративні стратегії художньої прози Ніни Бічуї» констатує: «Український наративний дискурс, активізований загалом «наратологічним поворотом» у світовому літературознавстві, упродовж останніх років набирає великого оберту завдяки

розширенню дослідницького арсеналу. Сьогодні увага до розповідного (оповідного) аспекту тексту визначена не лише теоретичним характером наративу, а й залученням більш складного художнього інструментарію: образотворчої бази, внутрішньо-психологічного тла, текстуальних форм, хронотопу, інтертекстуального потенціалу, колористичної системи тощо» [15, с.16].

Дослідження наративного формату української прози 1960-1980-х років дозволило науковцям з'ясувати, що письменники цього періоду перебували в

пошуках нестандартних шляхів художньої оповіді (розповіді). Зокрема письменниця Ніна Бічуя використовує художній наратив, що підкреслює подвійний план зображення: минуле змальовано і в традиційному ракурсі, і через власне авторський наративний виклад. Серед найчастотніших наративних моделей історичної розповіді Ніни Бічуї Н. Римар вирізняє такі: «документальність як факт достовірності зображуваного; стилізація літописів,

історичних пісень, дум; наявність ретроспекцій-вставок, спогадів, снів, візій, інтертекстуальних фрагментів, ліричних описових конструкцій; хронологічні

модифікації; символічність письма, ілюзія «сучасника в минулому»; використання історичних національних та інонаціональних образів» [15, с.17].

Залучення методології наратологічних досліджень для аналізу прози В. Шевчука, Г. Пагутяк, В. Даниленка дозволило дослідниці О. Вещиковій з'ясувати, що для творчості цих авторів характерне використання інтертекстуальної наративної стратегії. «Переважно нараторами обрано такі прецедентні тексти, які закорінені у свідомість реципієнта як культурні коди —

широковідомі міфи, тексти Біблії, твори Данте, В. Шекспіра, Г. Сковороди, М. Гоголя, М. Булгакова, Г. Квітки-Основ'яненка, що посилює ефект від навіювання читачеві містичного настрою внаслідок упізнаваності» [3, с.186]. Науковиця також визначає відмінності у залученні цієї стратегії окремими авторами. Так, наприклад, В. Даниленко у своїх текстах активно використовує

античну міфологію, твори М. Гоголя, відомі кінематографічні мотиви, а В. Шевчук звертається до давньоєврейських кабалістичних книг, що, на думку

дослідниці, свідчить про орієнтацію автора на читача-інтелектуала та «має на

меті виявлення «свого» читача зі схожим містикологічним типом свідомості» [3, с.186].

Залучення наратологічної стратегії дослідження дозволило також з'ясувати, що найпродуктивнішим типом пролепсису як наративного прийому у текстах В. Шевчука, В. Даниленка, Г. Пагутяк є «візуальний тип: сновидіння й видіння. Значна кількість символів, знаків, що в сконденсованому вигляді містяться у сновидінні, надає змогу авторові твору широко використовувати функційний потенціал такого художнього засобу, реалізувати намічені наративні стратегії, зокрема і пролептичну. До функцій пролепсису зараховуємо такі: структурно-композиційну (основа для зав'язки або розвитку сюжету твору); компенсаційну; функцію характеристики образу сновидця. Провідною функцією пролепсису в містичній прозі є зміщення часових площин, відчуття майбутнього в теперішньому, отримання інформації з іншого часу надприродним шляхом» [3, с.189-190]. Митці по-різному користуються цим прийомом. Зокрема В. Даниленко залучає його для конструювання сюжету та характеротворення, В. Шевчук залучає сновидіння з метою психологізації образів-персонажів та наближення до істини, а Г. Пагутяк у такий спосіб наголошує на особливому типі свідомості своїх персонажів, на приналежності або близькості їх до надприродної сфери.

Дослідниця Ю. Резніченко у своїй дисертації «Наративні моделі української повісті 2010-х років» об'єктом аналізу обрала твори І. Байдака, В. Вознюка, А. Дністрового, М. Гримич, В. Даниленка, Л. Денисенко, О. Забужко, Т. Зарівної, С. Йовенко, Є. Кононенко, Г. Максимів, М. Матіос, Я. Мельника, О. Михеда, Г. Пагутяк, Л. Пономаренко, С. Процюка та ін. У своїх висновках вона зокрема наголошує, що здійснений «розподіл текстів відображає два найпомітніші типи «породження» і взаємодії референтної й комунікативної подій, на основі диференціації яких запропоновано виокремлювати дві групи наративних моделей – традиційну (лінійно-ретроспективна й лінійно-проспективна наративні моделі) і нетрадиційну (ризомна й дисперсна наративні моделі)» [14, с. 213].

Отже, використання наратологічної методології дослідження дозволяє науковцям глибше дослідити особливості індивідуального почерку митців, проаналізувати мистецьку природу їх творів.

2.2. Поетика віртуальної української літератури

На завершення першої чверті XXI століття стало очевидним, що цифрова епоха із широким використанням гаджетів, інтернету та інформаційних технологій змінює усі види мистецтва, зокрема і літературу як мистецтво слова.

Інтернет сьогодні є не лише сховищем для збереження літературних текстів, а й платформою, на якій вони народжуються і функціонують. Відповідно науковці перебувають в активному пошуку наукового інструментарію дослідження віртуальних (мережевих, електронних, гіпертекстових) творів. Першою ластівкою стало дисертаційне дослідження Ю. Завадського «Типологія й поетика мережевої літератури і сучасне західне літературознавство» (2006). У ньому він, зокрема, зауважує: «мережева в українській літературі лише розпочинає свою ходу і ще не набула достатнього розвитку, аби можна було з певністю сказати, що вона зародилася і розвивається. Зародження мережових літературних форм, як ми вже наголошували, залежить від багатьох факторів, головні з яких – тотальна комп'ютеризація, розвиток комп'ютерних мереж та мережевого життя. Натомість розроблення теоретичної бази для вивчення мережових літературних творів присутнє вже сьогодні та змушує задуматися над важливістю та неминучістю появи мережевої літератури в контексті українського мистецького процесу» [6, с. 17]. Науковець також виділяє специфічні риси мережевої літератури, такі як нелінійність, мультимедійність і гіпертекстовість.

Однією з перших спроб представити віртуальну літературу у паперовому форматі став проєкт видавництва «Букви і цифри» «8. Жіноча мережева проза».

У ньому представлено матеріали 8 жінок-блогерів, опубліковані у «Живому журналі». Так само, як і в інтернеті, авторки постають перед читачами не під своїми справжніми іменами, а під ніками. Готуючи цей проєкт, видавець врахував побажання блогерів, а також залучив їх до презентації і рекламної кампанії. Інший підхід використав Ю. Іздрик, коли в одному номері журналу «Четвер» (2007 р., №28) опублікував обрані комп'ютерною програмою записи із «Живого журналу».

Сьогодні в інтернет-просторі активно розвиваються такі жанри, як фанфікшн, блог, відеопоезія, візуальна поезія тощо.

Першою спробою використання соціальної мережі «Фейсбук» як платформи для створення художнього тексту став роман «Кагарлик» письменника, музиканта і журналіста Олега Шинкаренка. У 2012 році він поставив перед собою завдання щодня публікувати епізод нового твору обсягом у 100 слів. Важливою умовою було використання на початку нової публікації дещо зміненої фрази класичного твору світової літератури, виданого на папері до ХХІ століття. Тобто мова йде про актуалізацію інтертекстуальної гри, бо текст Олега Шинкаренка є оригінальним продовженням багатьох відомих творів. Текст має також інтермедіальні ознаки, бо низка його фрагментів супроводжується різножанровими «музичними інтермедіями».

Зважаючи на специфічний авторський задум, читачеві доволі складно зосередитися на перебігу подій. Автор художньо змальовує майбутнє, що настає через 100 років після російсько-української (російсько-китайської) війни. Це світ з низьким рівнем життя, але з існуванням розумних високотехнологічних пристроїв сморфонів, що можуть створювати копії людської свідомості.

Головний герой Олександр Сагайдачний перебуває у пошуках своєї коханої Олени, тобто автор подає власний варіант традиційного для світової літератури мотиву дороги. Подорож персонажа виявляється лише одним із варіантів розвитку подій, що згенерував комп'ютер.

Дослідники висловлюють різні точки зору на жанрову специфіку цього твору. Називають його, зокрема, романом-пазлом, романом-голограмою, абсурдним романом, романом-дорогою. Г. Левченко вважає цей текст п'ятивимірним романом і вважає його синтезом антиутопії, постмодерністського і науково-фантастичного роману.

Перекладач «Кагарлика» англійською мовою С. Комарницький вважає, що роман розрахований на підготовленого читача, наголошує на його оригінальній композиції, експериментальній формі. Дослідниця Світлана Підопригора звертає увагу на особливу наративну стратегію роману О. Шинкаренка «Кагарлик». На основі аналізу тексту вона висновує, що у тексті автор «актуалізує дражливі теми, подає своєрідну соціальну сатиру українських реалій, абсурдизує усі духовні підвалини життя. Фрагментоване полотно твору формується із уламків жанрів (кіберпанк, наукова фантастика, дистопія). У художньому світі роману зіштовхуються різні наративні потоки, відбувається своєрідне взаємонакладання наративів, що завжди породжує абсурдний діалог.

Розміщення фрагментів роману на сторінці соціальної мережі Facebook актуалізує в українській літературі жанр «Facebook-роману», що прикметний своєрідним цифровим наративом, зверненням до взаємозв'язків вербального та візуального (малюнки, фотографії на сторінці Facebook), музичного («музичні інтермедії») рядів, використанням мультимедійних, інтерактивних можливостей соціальної мережі» [6, с. 128].

Отже, розвиток віртуальної літератури безпосередньо залежить від інтернету, оскільки саме він є середовищем її створення та існування.

Інформаційні технології змінюють традиційні жанри світової літератури і сприяють появі нових.

2.3. Актуальні проблеми осягнення поетики творів української діаспори

Твори українського зарубіжжя зазнали впливу як своєї національної художньої традиції, так і світового мистецького розвою. В часи незалежності особливо зріс інтерес у материкових науковців до літературних здобутків майстрів слова, розсіяних по різних континентах, далеко за межами України (твори Олеся Бабія, Івана Багряного, Богдана Бори, Пилипа Вакуленка, Миколи Вереса, Володимира Винниченка, Василя Вишиваного, Григорія Вишневого, Євгена Гарана, Марії Голод, Степана Гостиняка, Олександра Де (Барчука), В'ячеслава Друзяки, Івана Златокудра, Олега Зуєвського, Мирослава Ірчана, Тадея Карабовича, Ігоря Качуровського, Зої Когут, Наталени Королевої, Юрія Косача, Анатолія Крата, Романа Купчинського, Миколи Лазорського, Андрія Легота, Левка Лепкого, Галі Мазуренко, Євгена Маланюка, Лариси Мурович, Марусі Няхай, Олега Ольжича, Василя Онуфрієнка, Михайла Ореста (Зерова), Тодося Осьмачки, Наталки Лівицької-Холодної, Ліди Палій, Миколи Понеділка, Марії Ревакович, Богдана Рубчака, Уласа Самчука, Яра Славутича, Надії Теленчук, Олени Теліги, Лесі Ткач-Богуславець, Клавдії Фольц, Василя Хмелюка, Лесі Храпливої, Дмитра Чуба (Нитченка), Лесі Ярмач та ін.). У зарубіжжі й незалежній Україні нині видруковано чимало праць діаспорних літературознавців – Василя Барки, Леоніда Білецького, Івана Боднарука, Юрія Бойка-Блохина, Богдана Бойчука, Святослава Гординського, Григорія Грабовича, Володимира Державина, Дмитра Донцова, Лариси Залеської-Онишкевич, Тадея Карабовича, Ігоря Качуровського, Юрія Косача, Григорія Костюка, Івана Кошелівця, Юрія Лавріненка, Магди Ласло-Куцюк, Євгена Маланюка, Петра Одарченка, Марка Павлишина, Ольги Пресіч, Марії Ревакович, Богдана Рубчака, Яра Славутича, Данила Гусара Струка, Остапа Тарнавського, Олександри Черненко (Лисяк-Рудницької), Дмитра Чижевського, Дмитра Чуба (Нитченка), Юрія Шереха (Шевельова), Мирослава Шкандрія та ін., до

наукових концепцій яких прислухаються виконавці теми.

Прикмети поетики митців української діаспори Емми Андіївської (Німеччина), Івана Багряного (Німеччина), Віри Вовк (Бразилія), В'ячеслава Друзяки та Анатолія Крата (Чехія), Івана Златокудра й Тадея Карабовича (Польща), Олександра Кошиця (Канада), Миколи Лазорського (Австралія) та інших авторів досліджено в таких публікаціях виконавців теми:

1. Демченко А. В. Міфопоетичний код казки-притчі «Говорюща риба» Емми Андіївської. *Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2019. С. 276-283.*
2. Бондаренко Л. Г. Принцип життєвої правди у романах Івана Багряного «Сад Гетсиманський» та Юрія Домбровського «Факультет непотрібних речей». *Людина в мовному просторі: історична спадщина, проблеми, перспективи розвитку: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Бердянськ, 12 травня 2020 р.)* [Електронний ресурс] / упоряд.: В. В. Богдан, Б. А. Салюк, А. М. Сердюк. Бердянськ: БДПУ, 2020. С. 203-206.
3. Немченко І. В. Антиколоніальний пафос прози Миколи Лазорського. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції: збірник наукових праць*. 2023. № 22. С.50-59.
4. Немченко І. В. Героїка давнини в новелістиці Миколи Лазорського. *Way Science: International Electronic Scientific and Practical Journal*. 2023. October: *Modern Movement of Science: Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Internet Conference, October 19-20, 2023*. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, С.393-395.
https://fileview.fwdcdn.com/?url=https://mail.ukr.net/api/public/file_view/list%3Ftoken%3D5rIIT1ENJ_D37J2HceYxP2qK2DHukGMtG0DykNcIPOegVbLHZk0N

36UV6dVGb-EcKyC1I9TzqOdFrVj-
 ZBSXr19eFgjBDVP5GbN_Z8CL3zI:ahfTj1QmMYV4A5D5%26r%3D169834153
 3890&default_mode=view&lang=ru#start=0

5. Немченко І. В. До питання про жанрову класифікацію поетичного доробку В'ячеслава Друзяки. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 5. С.202-208.
6. Немченко І. В. До проблеми дослідження анімалістичної символіки в поезії Івана Златокудра. *Південний архів. Філологічні науки*. Вип.LXXXVII. Херсон: ХДУ, 2021. С.27-34.
7. Немченко І. В. Жанр послання в поетичному доробку Івана Златокудра. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 6. С.236-242.
- Немченко І. В. З когорти сонцепоклонників. *Український літературний провулок*. Люблін, 2020. Т.20. С.57-68.
8. Немченко І. В. Інсектна символіка в поезії Івана Златокудра. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 8. С.215-220.
9. Немченко І. В. Ольга Пресіч та її монографія про українську прозу Канади (Пресіч О. Орачі прерій: українська проза в Канаді. Київ, 2018. 286 с.). *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 18*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2021. С.202-205.
10. Немченко І. В. Орнітологічна символіка в поезії Івана Златокудра. *Грааль науки: Міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 7. С.205-213.
11. Немченко І. В. Пародійний словомет Анатолія Крата (Крат А. Прометей поміж грудей. К.: Гамазин, 2021. 136 с.). *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 18*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2021. С.229-237.
12. Немченко І. В. Плантативна символіка в поетичному світі Івана Златокудра. *Український літературний провулок*. Люблін, 2021. Т. 21. С.213-232.

13. Немченко І. В. Світ античності в художній інтерпретації Миколи Лазорського. *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2024. № 35. С.280-288.
 14. Немченко І. В. Тема геноциду в творчості Миколи Василенка і В'ячеслава Друзяки. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 18*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2021. С.50-55.
 15. Немченко І. В. “Щоб існувала вічність...” (про ліричну збірку Т. Карабовича “Лугини”). *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 16*. К. – Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2019. С.111-115.
 16. Цепкало Т. О. Ритуально-міфологічна своєрідність поезії Віри Вовк. *Савремена српска фолклористика : зборник радова. VIII : Словенски фолкор и књижевна фантастика / уредници проф. др Дејан Ајдачић, проф. др Бошко Сувајић*. Београд – Тршић, 2020. С. 477-482.
https://www.academia.edu/Documents/in/Belief_Narratives
 17. Чаура Н. С. Творчість Емми Андієвської у форматі журналу «Кур'єр Кривбасу». *Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Publishing LMU*, 2019. С. p.401-408.
 18. Чухонцева Н. Д. Нова інтерпретація щоденника Олександра Кошиця «З піснею через світ». *Південний архів*. Вип. 77. Херсон : ХДУ, 2019. С. 92-93.
 19. Чухонцева Н. Д. Нова презентація культурної місії Олександра Кошиця. *Studia polsko-ukrainskie. Red. W. Sobol. Warszawa*. Nr. 6. 2019. S. 221-225.
- Нерідко це статті та доповіді на наукових конференціях, що стосуються поетики херсонських авторів, що виїхали за межі України, але не поривають тісних контактів із Батьківщиною (В. Друзяка, А. Крат, Н. Теленчук та ін.):

1. Немченко І. В. До питання про жанрову класифікацію поетичного доробку В'ячеслава Друзяки. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 5. С.202-208.
2. Немченко І. В. Пародійний словомет Анатолія Крата (Крат А. Прометей поміж грудей. К.: Гамазин, 2021. 136 с.). *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 18*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2021. С.229-237.
3. Немченко І. В. Тема геноциду в творчості Миколи Василенка і В'ячеслава Друзяки. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 18*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2021. С.50-55.

2.4. Дослідження поетики текстів письменників Херсонщини

Студіювання епічних, ліричних, драматичних текстів письменників Херсонщини здійснюється в рамках літературного краєзнавства, у тісному контактуванні з історіографією, культурологією, мистецтвознавством, фольклористикою, етнологією тощо. Адже в часи незалежності література рідного краю здобула значно ширші можливості для розвою, ніж раніше. Відтак і простір для досліджень помітно розширився.

Виконавці теми орієнтуються в своїй діяльності на досвід відомих авторів літературно-краєзнавчих студій – таких дослідників, як Л. Башманівська, В. Бойченко, Т. Бондаренко, М. Братан, В. Бугрій, М. Васильчук, Ю. Верольський, В. Войтова, І. Волинець, М. Горда, К. Голобородько, О. Голобородько, Ю. Голобородько, Я. Голобородько, М. Гуняк, Т. Данилюк, В. Загороднюк, Л. Іванова, А. Лисенко, О. Лисенко, Н. Ляшенко, В. Лящук, Н. Марфинець, І. Марцинковський, Л. Нежива, О. Неживий, В. Обозний, Л. Овдійчук, В. Оліфіренко, П. Параскевич, В. Поліщук, М. Поліщук, Я. Поліщук, Т. Посадковська, Л. Прокоф'єва, С. Реп'ях, В. Романько,

П. Ротач, Н. Рудницька, Г. Самойленко, І. Сатуновська, Л. Скепнер, О. Фесенко, В. Шуляр, Т. Щерба та ін. Адже така робота сприяє відродженню й розвитку національної школи, зміцненню основ української державності й соборності.

Серед праць виконавців поетиці митців Херсонщини присвячені такі публікації:

1. Немченко І. В. Музичний світ поезії Валентини Наумич. *Південний архів: Філологічні науки*. Вип. LXXXI. Херсон, 2020. С.12-18.
2. Немченко І. В. Поетика віршів у прозі Володимира Різниченка. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Українська інтелігенція і Тарасова Гора”, приуроченої до 200-річчя від дня народження Григорія Честохівського та 150-річчя Володимира Різниченка (Канів, Тарасова Гора, 22 жовтня 2020 р.) / упоряд. Л. Чорна*. Канів: Шевченківський національний заповідник “Тарасова Гора”; Панмедіа, 2020. С.44-52.
3. Немченко І. В. Поетичний живопис Валентини Наумич. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 2-3. С.362-369.
4. Немченко І. В. Сонети Валерія Кулика і європейська традиція жанру. *Матеріали Міжнародної наукової конференції “Україна та цінності Європи: культура, політика, освіта”*: Острог, 5 червня 2020 р. Острог, 2020. С.113-116.
5. Немченко І. В. Строфіка та метрика поезії Миколи Василенка. *Вісник Таврійської фундації (Осереду вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 17*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2020. С.20-27.

Особливо приваблюють дослідницьке око тексти з колективних видань місцевих авторів. Протягом останніх десятиліть вийшли друком численні антології літературних творів у Херсоні та в області: «Вежі та вітрила: поезія Херсонщини кінця XX – початку XXI століття» (2007), «Білий берег: українська проза Херсонщини кінця XIX – початку XXI століття» (2009),

«Гойдалки над степом: херсонські письменники – дітям» (2009), «Відлуння сердець: збірка літературної студії «Кулішева криниця» (2011), «Серед степу широкого...: Шевченкіана Херсонщини» (2014), «25: антологія творів херсонських авторів» (2017), «Мозаїка літературної Херсонщини» (2021), «Степова симфонія: антологія творів херсонських письменників» (2019), «Степовий букет: антологія творів херсонських авторів» (2020). У 1990-2020-х роках виходять місцеві альманахи та річники: «Вісник Таврійської фундації (ОВУД)» (2005-2021, вип.1-18), «Вишиванка: Херсонський літературно-художній збірник» (2007-2018, вип.1-5), «Елінг» «Степ» (1991-2021, вип.1-26), «Голопристанська Literra», (2014-2018, вип.1-2) та ін. Серед останніх видань – літературний альманах «Херсонщина. Артспротив» (2023) як «невелика часточка всеукраїнського резистансу, викликаного повномасштабним уторгненням московської орди на терени нашої країни» [36, с.73]. Зокрема поетика текстів воєнної тематики з доробку херсонських авторів розглядається в таких публікаціях:

1. Немченко І. В. Героїко-патріотичний пафос літературного альманаху «Херсонщина. Артспротив». *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 30 (серпень). Вінниця, Україна – Відень, Австрія. С.228-236. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/04.08.2023>
2. Немченко І. В. Діаспорна складова літературного альманаху «Херсонщина. Артспротив». *Way Science: International Electronic Scientific and Practical Journal*. Dnipro, Ukraine, 2023. September. P.336-338. <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/09/Conference-Proceedings-September-14-15-2023.pdf>
3. Немченко І. В. Жанрова специфіка поезій літературного альманаху «Херсонщина. Артспротив». *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 31 (вересень). Вінниця, Україна – Відень, Австрія С.316-322. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/15.09.2023>

4. Немченко І. В. Літературний альманах «Херсонщина. Артспротив» як художній документ сучасності. *Запорізькі філологічні читання: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Запорізькі філологічні читання» (16-17 листопада 2023 р.)*. За ред. Н.В.Горбач, І.Я.Павленко, О.О.Стадніченко, Р.О.Христіанової. Львів-Торунь:Ліха-Прес, 2023. С.73-75.

<http://catalog.liga-pres.eu/index/php/liga-pres/catalog/view/256/7334/16488-1>

5. Немченко І. В. Образ рідного краю в літературному альманасі «Херсонщина. Артспротив». *Way Science: International Electronic Scientific and Practical Journal*. Dnipro, Ukraine, 2023. August. P.259-261.

<http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/08/Conference-Proceedings-July-27-28-2023-1.pdf>

У дослідженнях виконавців теми аналізуються поетикальні прикмети текстів таких херсонських літераторів, як Ю. Абдурашитова, Л. Аддос, М. Азізова, Є. Андронов, К. Бабечко, А. Бахута, Ю. Бережко-Камінська, К. Бідненко, М. Біла, Г. Бокшань, М. Братан, М. Василенко, В. Гайдамака, Т. Гладиш, І. Грунде, О. Гунько, В. Друзяка, В. Загороднюк, М. Йорж, О. Кара, А. Кичинський, В. Клімук, В. Концева, О. Кравченко, А. Крат, В. Кулик, Т. Леонтєва, Є. Лисенко, М. Лук'янченко, О. Маляренко, А. Марущак, А. Мельниченко, О. Могильда, С. Муз, В. Наумич, Т. Павленко, Д. Педь, О. Передерій, Л. Пирогова, Л. Пікас, О. Піменова, Д. Плотніков, Р. Полтавець, О. Продченко, О. Пуляєва, Н. Савицька, М. Сакара, А. Славич, В. Слепчук, В. Стасюк, Н. Теленчук, А. Флейшер, К. Флекман, О. Хлебус, Г. Чернат, В. Шведов, Г. Штик, З. Щербініна, Г. Щидловська та ін.

Особливо підкреслюється тісний зв'язок між літературною творчістю місцевих авторів (А. Бахута, А. Кичинський, В. Наумич та ін.) та живописом, музикою, театром, кінематографом та іншими видами мистецтв. Так, наприклад, І. Немченко в статті «Поетичний живопис Валентини Наумич» («Грааль науки», 2021, № 2-3) наголошує, що

«мальовнича основа простежується чи не в кожній збірці поетеси. Це помітно і в заголовках книжок («Пісня волі над сивим Дніпром», «Мелодія долини голубої», «Срібні луни»), і в назвах окремих творів («Біла лілія», «Два кольори», «Рожевий ранок», «Веселок струм», «Біжать золотокосі...», «Остання сторіночка біла...», «Зелені змійки лісосмуг...», «Білі анемони», «Від снігу вечір голубий...», «Білий ранок», «Ти приніс хризантеми бордові...», «Зимні симфонії, білі симфонії...», «Жовтий лист незаметно опав...», «Пливе Дніпро в серпанку синьому...», «Білі лебеді». Живописний характер мають дібрані жанрові модифікації лірики В. Наумич, творені на перехресті двох мистецтв: натюрморт («Вечірній натюрморт»), акварель («Весняні акварелі»), пастель («Вечірнє купання»), малюнок («Малюнок», «Малюнок Владика»), портрет («Ніобей»), розпис («Весняні розписи»)) [12, с.365]. Дослідник відстежує, що в численних віршах авторка активно послуговується атрибутикою з галузі живопису, «рясно пересипає тексти малярською термінологією: художник, фарби, натюрморт, акварель, пастель, малюнок, портрет, розпис, картина, олівець, пензель, палітра, мольберт, візерунки. Адже її так вабить світ майстрів живопису – від давнини (Леонардо да Вінчі, Рембрандт) до сучасності (Володимир Чуприна). Так, у циклі «Таїна буття» В. Наумич символом загадковості світобудови стає нерозгадана посмішка Мони Лізи» [12, с.365]. Тож науковець робить висновок, що «художня картина світу, репрезентована В. Наумич у її поетичному доробку, позначена багатою живописною образністю, своєрідною кольористикою, проникненням у тайники малярської справи. Це характерна ознака індивідуального стилю письменниці».с.369. Такий же прискіпливий погляд у руслі інтермедіального дискурсу притаманний статті І. Немченка «Музичний світ поезії Валентини Наумич» («Південний архів», Серія «Філологічні науки», Вип. LXXXI, Херсон, 2020). Дослідник зазначає, що «характерною рисою стилю поезії В. Наумич є її співочість, закоріненість у ґрунт національного фольклору, світової романсової лірики, музичної

класики. Пісенна основа віршів авторки простежується в кожній її збірці, а часом озивається в заголовках книжок («Пісня волі над сивим Дніпром», «Мелодія долини голубої», «Подих струни»). Серед жанрових модифікацій лірики В. Наумич явно домінують пісня («Пісня осені», «Нерозділена краса», «Пісня», «Весільна», «Колискова», «Вишня», «Колисанка», «Біла лілія», «Ця стежина рушнікова...»), романс («Зачим, скажи мені, зачим...», «Осінній мотив», «Нагідки», «Не відцвітай, мій саде...», «Розстання», «Моя любове», «Ти прийшла, як у храм», «Білі лебеді», «Ми в січні вже, мій любий»), рідше культивуються молитва («Молитва»), голосіння («Смерть сина», «Лебединко моя»), реквієм («Біда», «В Чорнобильській зоні»), ноктюрн («Ніч») [11, с.16].

Науковець, розглядаючи твори поетеси, помічає, що «часто навіть у заголовках підкреслюється музичний характер тексту: «Концерт», «Мелодія улюбленого краю», «Пісня», «Музика», «Мелодії часу», «Під вальс Євгена Доги», «Дума під «Італійське капричіо», «Бетховен «Соната № 14», «Верді», «Пісня Сольвейг», «Горні співи», «Пісня волі над сивим Дніпром», «Ритми часу», «Мелодія долини голубої», «Пісня стиглих колосків», «Чеченські акорди», «Подих струни», «Музика слова», «Пісня осені», «Мінор», «Співає весна», «Розносить ліра обгоріла», «Ріка оця чи танок марить снами...», «Вже тихне гомін, тихне спів...», «Мелодія меланхолії», «Ця музика мені не втихає...», «Послухаймо Скрябіна, осене...», «Зимні симфонії, білі симфонії...», «Рондо» тощо. Пісенний характер має поетично-драматизоване дійство-феєрія письменниці «Ладовиці на честь весни». Показово, що в багатьох своїх творах авторка часто послуговується пісенною атрибутикою, музичною термінологією. Насамперед, це: 1) музичні жанри: рапсодія, соната, капричіо, симфонія, сюїта, опера, оперета, фуга, прелюдія, пісня, дует, гімн, пеан, хорал, ноктюрн, баркарола, веснянка, ладовиця; 2) назви музичних інструментів: арфа, балалайка, бандура, баян, віола, зурна, кларнет, клавесини, литаври,

ліра, скрипка, сопілка, сурма, тромбон, труби, фагот, фанфари, флюяра, формінга, шарманка; їхніх деталей: струна, клавіші; 3) музичні стилі: джаз, рок, хеві-метал; 4) назви танців: вальс, вальс-бостон, бугі-вугі, гопак, мазурка, полонез; 5) назви виконавців музичних творів: аед, менестрель, щедрувальник, диригент, хор; 6) назви музичних апаратів: патефон, грамофон, радіола, магнітола; їх деталей та пристроїв: платівка; 7) інші музичні терміни: мелодія, ритм, гармонія, мотив, мінор, мажор, піано, нота, бемолі, акорд, рулада, партитура, терції, танок, концерт. Часто звертається авторка до літературно-музичної термінології із царини релігійної обрядовості: молитва, кондаки, літургія. Заголовки творів і самі тексти рясніють прізвищами композиторів (Бетховен, Верді, Вівальді, Шопен, Євген Дога, Скрябін) і співаків (Джо Дасен), назвами конкретних музичних творів чи їхніх елементів («Бетховен «Соната № 14», «Італійське капричіо», «Пісня Сольвейг», «Під вальс Євгена Доги», «Ніжність»), персонажів (Сольвейг) тощо [11, с.16]. Підсумовуючи сказане, І. Немченко підкреслює, що «запропонована письменницею В. Наумич художня картина світу відзначається багатою музичною образністю. Лірика та ліро-епіка поетеси засвідчують, що вони перебувають на перехресті двох мистецтв, із широким використанням засобів поліфонії. Багатомотивність, різноголосся додають текстам В. Наумич особливої виразності й мелодійності. Музичні мотиви, образи, символіка є невід’ємними елементами індивідуального стилю письменниці, яка жила музикою. Мелодика та ритміка текстів авторки глибоко сягають у ґрунт народнопісенної культури, романсових традицій у вітчизняній та світовій літературі та музиці» [11, с.17].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ

- 1.Березіна Д. Ю. Феномен fanfiction: правила гри без правил. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Сер.: Філологія. Літературознавство, 2009. Т. 124, Вип. 111. С. 8–13.
- 2.Бовсунівська Т. В. Теорія літературних жанрів: Жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману: Підручник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. 519 с.
- 3.Вещикова О.С. Наративні стратегії містичного у художньому творі (на матеріалі прози В.Шевчука, Г.Пагутяк, В.Даниленка) : дис... канд. філол. наук: 10.01.06, 035. Чорноморський нац. ун-т ім. Петра Могили. Запоріжжя, 2017. 228 с.
- 4.Гром'як Р. Проблема включення українських традицій у сучасну наратологію. *Studia methodologica. Вип. 16. Наративні виміри літератури. Матеріали міжнародної конференції з наратології (Тернопіль, 24 жовтня 2003) / Упор. Пануша І. В.* Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2005. С. 10–19.
- 5.Денисюк І. Літературна готика і Франкова проза. *Парадигма*. 2004. Вип. С. 142–154.
- 6.Завадський Ю. Р.Типологія й поетика мережевої літератури і сучасне західне літературознавство [Текст] : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.06. Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2006. 21 с.
- 7.Інтерв'ю Стівена Комарницького : Поступово знаходимо друзів української літератури у Британії. URL: <http://www.chytomo.com/interview/stiven-komarnickij-postupovo-znaxodimo-druziv-ukraiinskoi-literaturi-u-britanii>
- 8.Левченко Г. «Кагарлик»: російсько-китайська ядерна війна або п'ятивимірний роман про українське життя. URL: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2014/12/09/172647.html> 243

- 9.Маркова В. Феномен мережевої літератури: книгознавчий аспект. *Вісник Книжкової палати*. 2015. № 1. С. 42–45.
- 10.Мацевко-Бекерська Л. Типологія наратора: комунікативні аспекти художнього дискурсу. *Науковий вісник Миколаївського державного університету: Збірник наукових праць*. Т. 4. Вип.8. Філологічні науки / ред. В. Д. Будак та ін. Миколаїв: МНУ, 2011. С. 64–70.
- 11.Немченко І. В. Музичний світ поезії Валентини Наумич. *Південний архів: Філологічні науки*. Вип. LXXXI. Херсон, 2020. С.12-18.
- 12.Немченко І. В. Поетичний живопис Валентини Наумич. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 2-3. С.362-369.
- 13.Підопригора С. «Facebook-роман» О. Шинкаренка «Кагарлик»: наративна специфіка. *Філологічний дискурс*. 2020. №10. С.119-130.
- 14.Резніченко Ю. О. Наративні моделі української повісті 2010-х років: дис... на здобуття наукового ступеня доктора філософії: 035 Філологія. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Дніпро, 2022. 258 с.
- 15.Римар Н. Наративні стратегії художньої прози Ніни Бічуї : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.01. Київський ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ, 2016. 22 с.
- 16.Римар Н. Ю. Наративні стратегії художнього розповідання: теоретико-методологічний аналіз. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету : зб. наук. пр. Серія : Філологія*. Одеса : Міжнарод. гуман. ун-т, 2014. № 10. Т. 1. С. 70-73.
- 17.Сірук В. Г. Наративні структури в українській новелістиці 80–90-х років ХХ ст. (типологія та внутрішньотекстові моделі): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06. К., 2003. 23 с.

ВИСНОВКИ

Проблемні питання НДР «Поетика художнього тексту» обговорювалися науковцями. Виконавці організували і провели низку наукових заходів, зокрема: конференцій – Всеукраїнську студентську науково-практичну інтернет-конференцію «Неоміфологізм в українській та зарубіжній літературах» (2019); II Міжнародну науково-практичну конференцію «Філологія та лінгводидактика в умовах євроінтеграції: сьогодення і перспективи» (2020), II регіональну наукову конференцію “Микола Василенко і процес відродження української культури та державності” (2020); III регіональну наукову конференцію «Микола Василенко і процес відродження української культури та державності» (2021); Міжнародну науково-практичну конференцію «Пріоритетні напрями філологічних, лінгводидактичних і соціальнокомунікаційних досліджень» (2022), III Міжнародну науково-практичну конференцію «Лінгвістичні обрії XXI сторіччя» (2023), круглих столів, презентацій, а також семінарів та вебінарів.

Дослідження поетики художнього тексту відображені у наукових публікаціях виконавців (загальна кількість з теми – 80, з яких 2 – розділи колективних монографій, 1 – стаття у виданнях, що індексуються у Scopus та Web of Science, 7 – статті у фахових виданнях, 21 – статті в зарубіжних виданнях, 34 – тез доповідей) та отримали 1 свідоцтво про реєстрацію авторського права.

Упродовж звітнього періоду виконавці теми керували роботою наукових об’єднань здобувачів: «Неоміфологізм в українській і зарубіжній літературах та методика його вивчення» (доцент Бондаренко Л.Г.), «Поетика письменників

Херсонщини та діаспори» (доцент Немченко І.В.). Результатом діяльності наукових об’єднань здобувачів стали наукові публікації та участь у роботі наукових та науково-практичних конференцій різних рівнів.

На кафедрі розроблено навчальну програму вибіркової компоненти «Жанри віртуальної літератури» циклу загальної підготовки для здобувачів другого курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Методика вивчення поезії художнього тексту дала змогу глибше осягнути феномени творів авторів материкової України, зокрема митців Херсонщини, та здобутки представників діаспори.

ПЕРЕЛІК НАУКОВИХ ПРАЦЬ З ТЕМИ ВИКОНАВЦІВ НДР

1. Vinnyk M., Poltoratskiy M., Spivakovska Y., Vinnyk T., Bondarenko L., Revenko Y. Measuring the Effectiveness of the Implementation of Individual Educational Trajectories by University Students. ICTERI 2020 ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer: Proceedings of the 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. Volume II: Workshops. Kharkiv, Ukraine, October 06-10, 2020. С.1286-1297. <http://ceur-ws.org/Vol-2732/20201286.pdf> (**Skopus**).
2. Бахтіарова Т. В. Специфіка інтриги у романах «Жертва забутого майстра» Євгенії Кононенко та «Код да Вінчі» Дена Брауна. *Молодий учений: науковий журнал*. № 4.2 (68.2) квітень 2019. С.9-13.
3. Бондаренко Л. Г. Вивчення твору Дари Корній «Гонимарник» у закладі вищої освіти. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 2019. Вип. 47. С. 192-193.
4. Бондаренко Л. Г. Використання здобутків структуралізму під час вивчення творів детективного жанру у закладах вищої освіти. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями філологічних, лінгводидактичних і соціальнокомунікаційних досліджень» (1-2 грудня 2022 року)* [редактори-упорядники С. Климович, В. Олексенко]. Херсон, 2022. С. 82-86.
5. Бондаренко Л. Г. Використання сервісу Jamboard у процесі вивчення літературознавчих курсів у закладі вищої освіти. *Сучасний рух науки: Матеріали 15-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 19-20 жовтня 2023 р. Дніпро, 2023.*

<https://dspace.bdpu.org.ua/server/api/core/bitstreams/91165d85-f8ed-4452-977f-499a95005767/content499a95005767/content>

6.Бондаренко Л. Г. Використання стратегій розвитку критичного мислення у процесі вивчення художнього твору. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. XI Волошинські читання: зб. матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2023.

<https://lib.iitta.gov.ua/738359/1/%D0%92%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%A8%D0%98%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%86%20%D0%A7%D0%98%D0%A2%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%202023%20%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2.pdf>

7.Бондаренко Л. Г. Використання технології QR-кодів у практиці роботи зі студентами-філологами. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VII: Ідентичність і свобода в освіті та науці / [Ред.: Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький]. Конін – Ужгород – Бельско-Бяла – Київ : Посвіт, 2019. С. 60-61.

8.Бондаренко Л. Г. Конкурс відеопоезій як сучасна форма позааудиторної роботи з майбутніми учителями української літератури. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VIII: діалог у розвитку науки та освіти* / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Київ – Херсон: Посвіт, 2020. С.89-90.

9.Бондаренко Л. Г. Перечитуючи класиків. Херсонські есеї: жити, щоб перемагати: збірка есеїв / упорядн. С.Омельчук, О. Казакова. Херсон – Івано-Франківськ, 2023. С. 12-15. <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/18483>

10.Бондаренко Л. Г. Платформи-конструктори для створення тестових завдань у практиці роботи вчителя української літератури. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. X Волошинські читання: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції* / за заг. ред. Т. О.

- Яценко. Київ: Ін-т педагогіки НАПН України, 2022. С. 234-237.
<https://lib.iitta.gov.ua/733425/>
- 11.Бондаренко Л. Г. Принцип життєвої правди у романах Івана Багряного «Сад Гетсиманський» та Юрія Домбровського «Факультет непотрібних речей». *Людина в мовному просторі: історична спадщина, проблеми, перспективи розвитку: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Бердянськ, 12 травня 2020 р.)* [Електронний ресурс] / упоряд.: В. В. Богдан, Б. А. Салюк, А. М. Сердюк. Бердянськ: БДПУ, 2020. С. 203-206.
- 12.Бондаренко Л. Г. Роман Галини Пагутяк «Королівство» як культурологічна модифікація фентезі: методичний аспект. *Діалог мов – діалог культур. Україна і світ: матеріали X міжнародної наукової інтернет-конференції з україністики. (Мюнхен, 24-27 жовтня 2019)*. Дортмунд, 2020. С.492-499.
- 13.Бондаренко Л. Г. Співпраця учителя літератури та бібліотекаря як ефективний шлях залучення учнів до читання художньої літератури. Проблема читання в сучасному інформаційному суспільстві : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 вересня 2019 р., м. Київ / Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. С. 66-68.
- 14.Бондаренко Л.Г. Створення персональної сторінки професорки Ніли Волошиної у Вікіпедії. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. VIII Волошинські читання: зб. тез всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко; Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. С. 28-31.*
- 15.Бондаренко Л. Г. Теорія і практика викладання вибіркової компоненти «Масова позакласна робота сучасного вчителя» для майбутніх словесників. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XV: Наукові пошуки в контексті викликів і конфліктів / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон: Посвіт,*

2023. <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fc3ba0b4-e118-4186-9660-a766cac5c0e9/content>

16.Бондаренко Л. Г. Теорія і практика використання сервісу Loom під час дистанційного навчання майбутніх учителів української літератури. *Дистанційне навчання студентів: теорія і практика [Електронний збірник]: науково-методичні праці Херсонського державного університету / відп. ред. С.А. Омельчук. Херсон : ХДУ, 2020. С.5-10.*

17. Демченко А. В. Антиутопічна повість «Очамимря» О. Ірванця: постмодерністська інтерпретація фольклорних жанрів. *Савремена српска фолклористика VIII Зборник радова. Словенски фолклор и књижевна фантастика. Београд – Тршић, 2020. С.335-343.*

https://www.academia.edu/Documents/in/Belief_Narratives

18. Демченко А. В. Астральні образи в поезії Б. Лесьмана. *Polacy na Ukrainie: duchowa, kulturalna, historyczna przestrzeń życiowa twórczości Bolesława Leśmiana : zbiór streszczeń III Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji (21 września 2019 r.) / Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie, Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie, Narodowy Uniwersytet Przyrodniczy Ukrainy. K.: NULES of Ukraine, 2019. S. 85-88.*

19. Демченко А. В. Беккетівські мотиви у драмах Неди Нежданої: в очікуванні Годо. *X Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht Діалог мов – діалог культур. Україна і світ X Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики.*

Німеччина, м. Мюнхен, 24-27 жовтня 2019 р. Дортмунд, 2020. С.318-325.

20.Демченко А. В. Міфопоетична танатологія у ліриці Сергія Жадана. *Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich13. Tanatos 2. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2019. S.165-172.*

21.Демченко А. В. Міфопоетичний код казки-притчі «Говорюща риба» Емми Андієвської. *Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der*

Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2019. С. 276-283.

22. Демченко А. В. Галаган В. В. Бондаренко Л. Г. Немченко І.В. Чухонцева Н. Д. Цепкало Т. О. Навчальні програми дисциплін літературознавчого циклу: методичний посібник для викладачів та студентів / Частина 1 / за заг. ред. А. В. Демченко. Херсон : ХДУ, 2019. 160 с.

23. Немченко І. В. Антиколоніальний пафос прози Миколи Лазорського. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції: збірник наукових праць*. 2023. № 22. С.50-59. <https://litp.kubg.edu.ua/index.php/journal/issue/current>

24. Немченко І. В. Володимир Різниченко (Велентій) і Херсонщина. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 17*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2020. С.110-117.

25. Немченко І. В. Воєнна лірика «Надросся» 2022-2023 років. *Динаміка української літератури і фольклористики та їх викладання у вищій школі: Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю від дня народження доктора філологічних наук, професора кафедри української літератури Володимира Погребенника (Київ, 21 березня 2024 року)*. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. С.66-70.

26. Немченко І. В. Героїка давнини в новелістиці Миколи Лазорського. *Way Science: International Electronic Scientific and Practical Journal*. 2023. October: *Modern Movement of Science: Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Internet Conference, October 19-20, 2023*. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, С.393-395. https://fileview.fwdcdn.com/?url=https://mail.ukr.net/api/public/file_view/list%3Ftoken%3D5rIIT1ENJ_D37J2HceYxP2qK2DHukGMtG0DykNcIPOegVbLHZk0N36UV6dVGB-EcKyC1I9TzqOdFrVj-

ZBSXr19eFgjBDVP5GbN_Z8CL3zI:ahfTj1QmMYV4A5D5%26r%3D1698341533890&default_mode=view&lang=ru#start=0

27.Немченко І. В. Героїко-патріотичний пафос літературного альманаху «Херсонщина. Артспротив». *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 30. С.228-236. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/04.08.2023>

28.Немченко І. В. Діаспорна складова літературного альманаху «Херсонщина. Артспротив». *Way Science: International Electronic Scientific and Practical Journal*. 2023. September: Achievements of 21st Century Scientific Community: Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Internet Conference, September 14-15, 2023. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, С.336-338. <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/09/Conference-Proceedings-September-14-15-2023.pdf>

29.Немченко І. В. Дніпрова Чайка. *Велика українська енциклопедія*. URL: <https://vue.gov.ua/Дніпрова Чайка> (дата звернення: 16.11.2021).

30.Немченко І. В. До питання про жанрову класифікацію поетичного доробку В'ячеслава Друзяки. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 5. С.202-208.

31.Немченко І. В. До проблеми дослідження анімалістичної символіки в поезії Івана Златокудра. *Південний архів. Філологічні науки*. Вип.LXXXVII. Херсон: ХДУ, 2021. С.27-34.

32.Немченко І. В. Друге пришествя збірки поезій «Трояндове вино» В. Кулика. / Рец. на кн. херсон. поета. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 16*. Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2019. С. 254-258.

33.Немченко І. В. Жанр послання в поетичному доробку Івана Златокудра. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 6. С.236-242. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.25.06.2021>.

34. Немченко І. В. Жанрова палітра ліричного доробку Владлена Ковтуна. *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 33. С.278-286. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/10.11.2023>
35. Немченко І. В. Жанрова система поезії Анни Савранської. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2022. № 18-19. С.256-264.
36. Немченко І. В. Жанрова специфіка поезій літературного альманаху «Херсонщина. Артспротив». *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 31. С.316-322. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/15.09.2023>
37. Немченко І. В. Жанрово-тематичні обрії поетичної збірки Леоніда Даценка «Мій маніфест...». *Way Science: International Electronic Scientific and Practical Journal*. 2023. August: Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates: Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Internet Conference, August 3-4, 2023. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, С.359-361. <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/08/Conference-Proceedings-August-3-4-2023-1.pdf>
38. Немченко І. В. З когорти сонцепоклонників. *Український літературний провулок*. Люблін, 2020. Т.20. С.57-68.
39. Немченко І. В. Інсектна символіка в поезії Івана Златокудра. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 8. С.215-220.
40. Немченко І. В. Коста Хетагуров і Павло Тичина. “Люблю я цілий світ...”: художньо-публіцистичний альманах, присвячений 160-річчю від дня народження Коста Хетагурова. Херсон: Айлант, 2019. С.69-81.
41. Немченко І. В. Літературний альманах «Херсонщина. Артспротив» як художній документ сучасності. *Запорізькі філологічні читання: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Запорізькі філологічні читання» (16-17 листопада 2023 р.)*. За ред. Н.В.Горбач, І.Я.Павленко, О.О.Стадніченко, Р.О.Христіанової. Львів-Торунь: Ліха-Прес, 2023. С.73-75. <http://catalog.liga-pres.eu/index.php/liga-pres/catalog/view/256/7334/16488-1>

42. Немченко І. В. Мариністичний вимір збірки стансів «Осіння грань» Дмитра Шупти. *Південний архів: Філологічні науки*. Вип. LXXXVI. Херсон, 2021. С.28-33.
43. Немченко І. В. Матеріали до лекції “Життя і літературна діяльність П. Грабовського”. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 18*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2021. С.60-84.
44. Немченко І. В. Матеріали до лекції “Поезія і проза М. Старицького”. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 17*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2020. С.77-104.
45. Немченко І. В. Микола Василенко в критиці. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 15*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2019. С.14-37.
46. Немченко І. В. Міфологема води в поезії Анни Савранської. *International scientific and practical conference «Philological sciences, intercultural communication and translation studies: an experience and challenges»: April 23-24, 2021. Volume 1*. Chestochowa, Republic of Poland, 2021. С.143-146.
47. Немченко І. В. Морська символіка в ліриці Дмитра Шупти 60-х – 80-х років ХХ століття. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції “Філологія та лінгводидактика в умовах євроінтеграції: сьогодення і перспективи”*: Херсон, 20 травня 2020 р. Херсон, 2020. С.139-143.
48. Немченко І. В. Морські мотиви та образи в ліричній збірці Дмитра Шупти «Дельфін». *«Усі ріки течуть у море»: мариністика в літературі та культурі»: збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції / Бердянськ, 26-27 вересня 2019 р. / гол. ред. О.П. Новик. Бердянськ : БДПУ, 2019. С. 84-86.*

49. Немченко І. В. Мотив змагальності бідняка й багатія в українських та китайських народних казках. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 9. С.260-272.
50. Немченко І. В. Музичний світ поезії Валентини Наумич. *Південний архів: Філологічні науки*. Вип. LXXXI. Херсон, 2020. С.12-18.
51. Немченко І. В. «На нашій дорозі земній...» / Рец.: Наумич В. І. Повне зібрання творів: у 2 томах. К.-Херсон: Просвіта, 2018. Т.1.519 с. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 15*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2019. С.220-224.
52. Немченко І. В. Образ Івана Нечуя-Левицького в українській поезії. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 17*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2020. С.30-57.
53. Немченко І. В. Образ Корсуня в творчості Анни Савранської. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями філологічних, лінгводидактичних і соціальнокомунікаційних досліджень» (Херсон, 1-2 грудня 2022 р.)*. [редактори-упорядники С. Климович, В. Олексенко]. Херсон, 2022. С.191-197.
54. Немченко І. В. Образ рідного краю в літературному альманасі «Херсонщина. Артспротив». *Way Science: International Electronic Scientific and Practical Journal*. 2023. August: *Global Society in Formation of New Security System and World Order: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference, July 27-28, 2023*. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, 2023. С.259-261. <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/08/Conference-Proceedings-July-27-28-2023-1.pdf>
55. Немченко І. В. Ольга Пресіч та її монографія про українську прозу Канади (Пресіч О. Орачі прерій: українська проза в Канаді. Київ, 2018. 286 с.). *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української*

- діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 18. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2021. С.202-205.
56. Немченко І. В. Орнітологічна символіка в поезії Івана Златокудра. *Грааль науки: Міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 7. С.205-213.
57. Немченко І. В. Пародійний словомет Анатолія Крата (Крат А. Прометей поміж грудей. К.: Гамазин, 2021. 136 с.). *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 18*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2021. С.229-237.
58. Немченко І. В. Патріарх літературознавчого цеху на Херсонщині. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 18*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2021. С.100-107. (у співавторстві з Галиною Немченко).
59. Немченко І. В. Патріотична домінанта в поезії Анни Савранської. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2022. № 17. С.260-265.
60. Немченко І. В. Патріотичні мотиви в ліриці Владлена Ковтуна. *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 32. С.251-256.
<https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/13.10.2023>
61. Немченко І. “Піти в степи, як у легенди...” : художній світ Анатолія Бахути. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 16*. Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2019. С.93-104.
62. Немченко І. В. Плантативна символіка в поетичному світі Івана Златокудра. *Український літературний провулок*. Люблін, 2021. Т. 21. С.213-232.
63. Немченко І. В. Плугатар літератури (пам’яті незабутнього Леоніда Марченка). *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 17*.

Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2019. С.273-276. (у співавторстві з Василем Загороднюком).

64. Немченко І. В. Поетика віршів у прозі Володимира Різниченка. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Українська інтелігенція і Тарасова Гора”, приуроченої до 200-річчя від дня народження Григорія Честаківського та 150-річчя Володимира Різниченка (Канів, Тарасова Гора, 22 жовтня 2020 р.) / упоряд. Л. Чорна. Канів: Шевченківський національний заповідник “Тарасова Гора”; Панмедіа, 2020. С.44-52.*

65. Немченко І. В. Поетичний живопис Валентини Наумич. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2021. № 2-3. С.362-369.

66. Немченко І.В. Постать Пантелеймона Куліша в кіноромані Петра Яценка “Нечуй. Немов. Небач” *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 16. К. – Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2019. С.54-63.*

67. Немченко І.В. «Про «Поклик до Спасу» Олександра ГУНЬКА». *Українська літературна газета*. 2022. № 9-10. 19 червня. <https://nspu.com.ua/ofitsijno/nadrukovane-chislo-9-10-327-328-ukrainskoi-literaturnoi-gazeti/>

68. Немченко І.В. «Прожив, як пісню проспівав...» (Хресна дорога Миколи Василенка). *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник*. Вип. 15. Херсон, 2019. С.225-231.

69. Немченко І. В. Світ античності в художній інтерпретації Миколи Лазорського. *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2024. № 35. С.280-288.

70. Немченко І. В. Сонети Валерія Кулика і європейська традиція жанру. *Матеріали Міжнародної наукової конференції “Україна та цінності Європи: культура, політика, освіта”: Острого, 5 червня 2020 р. Острого, 2020. С.113-116.*

71. Немченко І. В. “Спішу лікуватись, Україно, тобою...” / рец. на збірку “Озиме сонце” Василя Піддубняка. *Українська літературна газета*. 2020. № 6. <https://litgazeta.com.ua/>.
72. Немченко І. В. Строфіка та метрика поезії Миколи Василенка. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 17*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2020. С.20-27.
73. Немченко І. В. Творчість українських романтиків у рецепції Петра Хропка. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: серія 8: філологічні науки (мовознавство і літературознавство): зб.наук.статей / відп.ред. В. Ф. Погребенник*. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип.11. С.82-88.
74. Немченко І. В. Тема геноциду в творчості Миколи Василенка і В'ячеслава Друзяки. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 18*. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2021. С.50-55.
75. Немченко І. В. Шевченківські мотиви в поезії Василя Загороднюка. «Тарасова Гора: люди і події»: матеріали Всеукраїнської наукової конференції до 160-річчя повернення Тараса Шевченка в Україну. Канів, 21 травня 2021р. / Упорядник: Л. О. Чорна. К.: Панмедія, 2021. С.187-195.
76. Немченко І. В. Шевченківські мотиви в творчості Анни Савранської. *Грааль науки: міжнародний періодичний журнал*. 2022. № 20. С.110-117.
77. Немченко І.В. Шевченківські мотиви в творчості Владлена Ковтуна. *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. № 34. С.218-222. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/08.12.2023>
78. Немченко І.В. “Щоб існувала вічність...” (про ліричну збірку Т. Карабовича “Лугини”). *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення*

української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 16. К. – Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2019. С.111-115.

79. Немченко І.В. «Я вірю в тебе, рідна Україно...» / Рец.: Голопристанська Litterra: літературно-просвітницький альманах. Вип.2. К.-Херсон: Просвіта, 2018. 204 с. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): міжнародний літературно-науковий збірник: випуск 15.* Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В. С., 2019. С.209-217.

80. Цепкало Т. О. Міфологема місяця в поезії Миколи Василенка. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 17.* Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В.С., 2020. С. 7-9. (0,18 д.а.). https://krai.lib.kherson.ua/news_14_05_2020.htm

81. Цепкало Т. О. Міфологізм української поезії XX століття як об'єкт літературознавчого дискурсу. *Modern researches in philological sciences : Collective monograph.* Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2020. P.372-397. http://baltijapublishing.lv/download/monograph/colmomo_fil/22.pdf

82. Цепкало Т. О. Міфологічний код лунарного образу в поезії М. Саченка та І. Семененка. *Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier.* Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2019. С. 395-400.

83. Цепкало Т. О. Проблеми пам'яті і національної історії в сатиричному романі-антиутопії Олега Шинкаренка «Кагарлик». *Літературната периферія: памет и употреби: сборник с доклади от международна научна конференция, проведена в Софийския университет «Св. Климент Охридски», 4-5 ноември 2019 г.* София : Университетско издателство «Св. Климент Охридски», 2020. С. 301-306.

84. Цепкало Т. О. Рецепція античних та язичницьких образів у ліриці Миколи Василенка. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української*

діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 15. Херсон: Просвіта; ПП Вишемирський В.С., 2019. С. 38-43.

85.Цепкало Т. О. Ритуально-міфологічна своєрідність поезії Віри Вовк. *Савремена српска фолклористика : зборник радова. VIII : Словенски фолкор и књижевна фантастика / уредници проф. др Дејан Ајдачић, проф. др Бошко Сувајић.* Београд – Тршић, 2020. С. 477-482.
https://www.academia.edu/Documents/in/Belief_Narratives

86.Цепкало Т. О. Українська інтернет-поезія: загальний огляд. *International scientific and practical conference «Research of different directions of development of philological sciences in Ukraine and EU»: Conference proceedings, September 20-21, 2019.* Baia Mare : Izdevnieciba «Baltija Publishing». Р. 121-124.

87.Цепкало Т. О. Фольклорно-міфологічна символіка лунарних образів у поезії Василя Голобородька. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Філологія».* 2019. №83. С. 103-108.

88.Цепкало Т. О. The Mythologem of the Moon in the Poetry of the Ukrainian Literary Performance Group Bu-Ba-Bu. *PNAP – Scientific Journal of Polonia University. Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej, Częstochowa, 2020, 40 (2020) nr 3.* Czestochowa : Publishing House of Polonia University „Educator, 2020. S. 98-102.

89.Чаура Н. С. Польська література у контексті журналу «Kwartalnik artystyczny» та українського часопису «Кур'єр Кривбасу». *Зб. наукових праць II міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 14–15 травня 2020 р.* К.: «Міленіум», 2020. С.121-122.

90.Чаура Н. С. Постать Болеслава Лесьмана крізь призму літературних часописів України та Польщі. *Polacy na Ukrainie: duchowa, kulturalna, historyczna przestrzeń życiowa twórczości Bolesława Leśmiana : zbiór streszczeń III Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji (21 września 2019 r.) / Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie, Federacja Organizacji Polskich*

na Ukrainie, Narodowy Uniwersytet Przyrodniczy Ukrainy. K.: NULES of Ukraine, 2019. S. 94-95.

91. Чаура Н. С. Творчість Емми Андіївської у форматі журналу «Кур'єр Кривбасу». *Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2019. С. p.401-408.*

92. Чаура Н. С. Українське слово в гуманітарних дискурсах деіндустріальної епохи. *Особливості журнальних стратегій в епоху нових медіа та формати літературних часописів (на прикладі "Кур'єру Кривбасу")*: колективна монографія / за ред. О.Белея.; Інститут регіональної к-ри та літературних досліджень. Седльце, 2020. С.133-143.

93. Чаура Н. С. Фольклорний дискурс у контексті часопису "Кур'єр Кривбасу". *Савремена српска фолклористика : зборник радова. VIII : Словенски фолкор и књижевна фантастика / уредници проф. др Дејан Ајдачић, проф. др Бошко Сувајцић. Београд – Тршић, 2020. С. 483-493.*
https://www.academia.edu/Documents/in/Belief_Narratives

94. Чаура Н. С. Формати літературних часописів Польщі та України (на прикладі видань «Кур'єр Кривбасу» та «Kwartalnik Artystyczny»). *Зб.наук.праць II міжнар. наук.-практ. конф. Херсон, 19-20 травня 2020 р. Херсон, 2020. С. 211-216.*

95. Чухонцева Н. Д. Нова інтерпретація щоденника Олександра Кошиця «З піснею через світ». *Південний архів*. Вип. 77. Херсон : ХДУ, 2019. С. 92-93.

96. Чухонцева Н. Д. Культурологічні та психологічні дискурси у романах «Ім'я рози» Умберто Еко «Тіні Зникомі» Валерія Шевчука. *X Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht Діалог мов – діалог культур. Україна і світ X Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики. Німеччина, м. Мюнхен, 24-27 жовтня 2019 р. Дортмунд, 2020. С.472-479.*

97. Чухонцева Н. Д. Культурософські дискурси у романах «Празький цвинтар» Умберто Еко і «Магнат» Галини Пагутяк. Jahrbuch der IX Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2018 Herausgegeben von Olena Novikova, Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2019. С. 409-421.
98. Чухонцева Н. Д. Нова презентація культурної місії Олександра Кошиця. Studia polsko-ukrainskie. Red. W. Sobol. Warszawa. Nr. 6. 2019. S. 221-225.